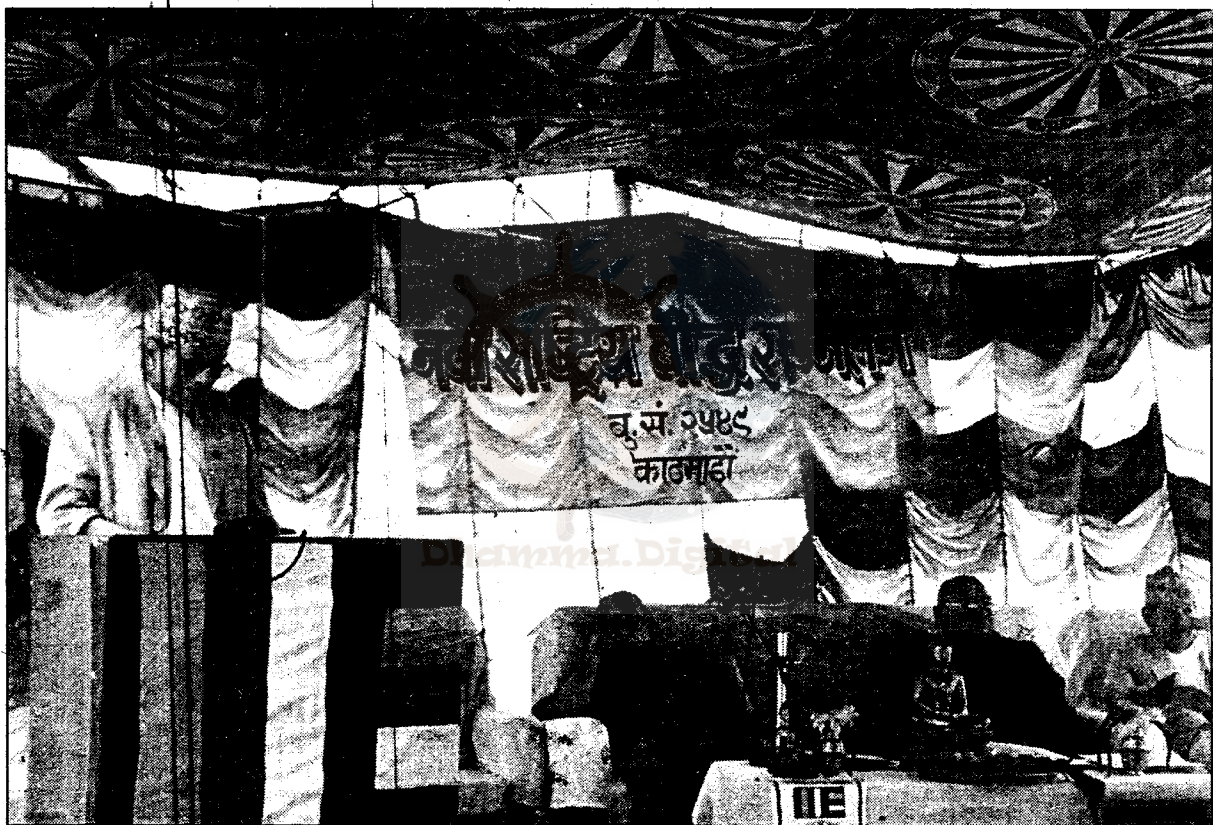

धर्मकीर्ति

THE DHARMAKIRTI

A BUDDHIST MONTHLY

धर्मोदय सभाको नवौं राष्ट्रिय सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्नुहुँदै माननीय मन्त्रीज्यू बुद्धिराज वेज्राचार्य

यँया पुन्ही

वर्ष-२३; अङ्क-६

बिज्रम सम्वत् २०६२

धर्मकीर्ति

१. 'धर्मकीर्ति' प्रत्येक पूर्णिमाको दिन निस्कन्छ ।
२. 'धर्मकीर्ति' का लागि धार्मिक, सामाजिक एवं नैतिक पक्षका लेखहरू लेखी पठाउनु होस् ।
३. विहार एवं विभिन्न स्थानहरूमा भएका बौद्ध गतिविधिहरू यथाशिघ्र समयमानै हामीलाई लेखी पठाउनु होस् ।
४. हामी तपाईंको स्वस्थ प्रतिक्रियाको स्वागत गर्दछौं ।
५. लेखकद्वारा लेखिएको कुनै पनि विचारको जिम्मेवार लेखक आफै हुनेछ- सम्पादक मण्डल हुने छैन ।

विषय-सूचि

क्र.सं.	विषय	लेखक	पृष्ठ संख्या
१	बुद्ध-वचन	-	१
२	सम्पादकीय- यथावादी तथाकारी बुद्ध	-	२
३	धर्मको सार	- सत्यनारायण गोयल्का	३
४	बाल आश्रमलाई सहयोग	-	५
५	देव, मानव र दानव	- नरेन्द्रनाथ भट्टराई	६
६	सारवत चिन्तन	- हरिप्रसाद पराजुली	७
७	योगाभ्यास विधि-१२	- डा. गोपाल प्रधान	८
८	सद्धर्मको कार्य-२	- श्रीमराव रामजी आविडकर, अनु. ललितरत्न शास्त्री	९
९	अनाथ बालबालिका पाल्नापाल्ने जायजेषा सक्तियो	- पिताम्बर सिग्देल	१०
१०	जीवन सार्थक बनाउन छ	- के.पी. 'पहाडी' धर्ती मगर	१०
११	एकसो जीवन बिताउन बाध्य	-	११
१२	गुरुमा धम्मवतीया जन्मदि	- आनन्द मानसि तुलाधर	१२
१३	मानव धर्म के हो ?	- लक्ष्मी हिरा तुलाधर	१२
१४	क्षान्ति र मैत्री - १	- ले. भिक्षु अश्वघोष, अनु. वीर्यवती	१३
१५	What is Buddhism ?	- Ven. S. Dhammika	१४
१६	मनुस्येमु पहः - ४	- धम्मवती गुरुमा	१५
१७	धृताङ्ग - २	- मायु ह्युम्ह व.भा. राजा	१६
१८	धर्मकीर्ति विहार-गतिविधि	-	१७
१९	धर्म प्रचार-समाचार	-	२१

- धर्मकीर्ति यात छिगु ग्वाहालीया आवश्यकता दु । छिगु प्रत्येक ग्वाहाली पत्रिकाया लागी तःधंगु तिबः ज्वीफु ।
- छि यः ग्राहक जुया दिसैं, मेपिन्त नं ग्राहक याना दिसैं ।
- छि यः गु पसः, उद्योग, व्यापार, कार्यालयया बिया झूगु प्रत्येक विज्ञापन पत्रिकायात तःधंगु ग्वाहाली ज्वनी ।
- धार्मिक व सामाजिक पक्षया रचना च्वया, सुभावा व सल्लाह बिया पत्रिकायात रोचक व स्तरीय यायगुली नं ग्वाहाली बीफु ।
- आसे धयादीमते, बिचाः याना दिसैं- 'धर्मकीर्ति' यात बांलाकेत छिं गुकथं ग्वाहाली बिया बीफु ।

प्रमुखा व्यवस्थापक
विद्यासागर रञ्जित

फोन: ४२५ २९५५, ४२२ ४९९२

व्यवस्थापकहरू

चिनीकाजी महर्जन

फोन: ४२५ ३६८२

जासिन्धु महर्जन

फोन: ४२७ ६९०८

सह-व्यवस्थापक

धृवरत्न स्यापित

संस्थापक

भिक्षुणी बीर्यवती

फोन: ४२५ ९४६६

प्रधान संस्थापक

भिक्षु अश्वघोष महास्यविर

फोन: ४२५ ९५१०

प्रकाशक र विशेष सहायक

भिक्षुणी धम्मवती

फोन: ४२५ ९४६६

कार्यालय

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीधर नगरी टोल

E-mail: dharmakirtinagar@gmail.com.np

पोस्ट बक्स नं. ४९९२

काठमाडौं

फोन: ४२५ ९४६६

मुद्रा सम्मत २९४९

नेपाल सम्मत २९२५

इस्वी सम्मत २९०५

विक्रम सम्मत २०६९

विशेष सदस्य	रु.	१०००/-
	वा	सो भन्दा बढी
वार्षिक	रु.	७५/-
यस अङ्को	रु.	७/-

धर्मकीर्ति

(बौद्ध मासिक)

THE DHARMAKIRTI

A Buddhist Monthly

AUGUST 2005

वर्ष- २५

अङ्क- ६

वैशाख पुषि

वास्विक २०५२

★ निन्दा र प्रशंसा दुइवटा नै विवादको विषफल हो यी सानु कुराहरू चित्तको शान्तिको कारण स्वरूप बन्दैनन्। अतः विवाद कल्याण प्रद छैन। यस्तो विचार गर्नेहरू चाहिँ विवादमा नपर्नु।

★ ★ ★

★ अकाले गरेको निन्दाबाट नै हीन ठहरिन लाग्यो भने तब फेरि कुनै पनि बाटो(मत) श्रेष्ठ ठहरिन सक्तैन, सबै आफ्नो आफ्नो पंथलाई दृढ नित्य र अत्को पंथलाई हीन भन्दछन्।

★ ★ ★

★ कोही मानिस सम्झन्छन् कि जस्तो हामी जान्दछौं, जस्तो हामी देखौं, केवल त्यही नै ठीक छ र शुद्धि यसै दृष्टिमा छ वा हुन्छ। तर बुद्ध शुद्धि अर्कै तरिका द्वारा भन्दछन्।

यथावादी तथाकारी बुद्ध

बुद्धगुणहरू धेरै छन् । ती मध्ये सधैं स्मरणीय, अनुकरणीय र सान्दर्भिक गुण हो, “यथावादी तथाकारी” । अर्थात् उहाँले जसरी बोल्नु हुन्थ्यो, त्यसरी नै काम पनि गर्नु हुन्थ्यो । यही कारणले तत्काल देखि अहिले सम्म उहाँलाई विश्वले सम्मान र पूजा गर्दै आइरहेको छ ।

बुद्धको मन स्वच्छ र पवित्र छ । त्यसैले उहाँले बोल्नुहुँदा र काम गर्नुहुँदा बहुसंख्यक मानिसहरू प्रभावित हुने गर्थ्यो र उनीहरूको हृदय परिवर्तन हुने गर्थ्यो । उहाँको मुख्य लक्ष्य नै मानिसहरूको दूषित मन र कुसंस्कारलाई हटाई उनीहरूलाई असल मानिस बनाउनु । असल मानिस बन्नको लागि दृष्टि पनि ठीक हुनुपर्छ भने आफ्नो सोचाई र नियत पनि राम्रो हुनुपर्छ । त्यस्तै इमान्दारी र कर्तव्यपरायण हुनुपर्छ ।

आजको अशान्ति र द्वन्दको मुख्य कारण नै जसरी बोलिन्छ, त्यसरी काम हुन नसक्नु हो । विकास र ठूलूला योजनाहरू बनाई कुरा खूब चलाउने गर्छ तर त्यसको कार्यान्वयन भने धेरै कम । बुद्धको सन्देश नै कुरा कम गर्नु र काम बढि गर्नु रहेको छ । आजभोली धेरै जसो हरेक क्षेत्रमा र धार्मिक क्षेत्रमा समेत कुरा बढी काम कम भइरहेको देखिन्छ । धेरै मात्रामा धर्म चर्चा पनि हुने गर्छ तर आचरण र सेवा भाव भने सन्तोष जनक छैन । विकास कार्यमा ढीला सुस्ति भइरहने गर्छ, इमान्दारीता पनि टाढिदै गइरहेको देखिन्छ ।

तर बुद्ध शिक्षाको अर्को उल्लेखनीय कुरा नै इमान्दारीता र विश्वासपात्र बन्न सक्नु रहेको छ । आज हरेक क्षेत्रमा प्रायःजसो सरकारी क्षेत्रमा, संघसंस्था र संस्थानहरूमा सेवाभाव र विश्वास पात्र बन्नसक्ने गुणको कमी रहेको चर्चा छ ।

बुद्धको शील आचरण स्वच्छ र पवित्र भएकोले उहाँ शान्ति र धर्मप्रचार गर्ने कार्यमा सफल हुनुभयो । त्यही कारणले २५०० वर्ष बिति सक्दा पनि बुद्धको ख्याति शान्ति दूतको रूपमा प्रचार भइरहेको छ । अनुयायीहरूको संख्या बढ्दो रूपमा रहेपनि गुणात्मक संख्यामा कमी रहेको देखिन्छ ।

बुद्ध ज्ञानमार्गी र मध्यम मार्गी हुनुहुन्थ्यो । तर उहाँका अनुयायीहरू भने धेरै जसो भक्तिमार्गी र अतिमार्गी भई दौडिरहेका देखिन्छन् । यो शुलभक्षण होइन भन्नुपर्दा अलि खल्लो लाग्न सक्छ ।

बुद्धले आफू योग्य र शान्त व्यक्ति बनी सकेपछि मात्र अरूलाई योग्य व्यक्ति र शान्तिप्रेमी बन्ने शिक्षा र सन्देश दिने गर्नु हुन्थ्यो । त्यसैले उहाँका तत्कालिन आलोचकहरूको समेत हृदय परिवर्तन हुने गरेको घटनाहरूलाई हामीले प्रमाणको रूपमा भेटाउन सक्छौं ।

योग्य र असल मानिस बनाउनु बुद्धको ठूलो विशेषता हो । वास्तवमा यथावादी तथाकारीको अर्थ पनि यही हो ।

धर्मको सार

■ सत्यनारायण गौयन्का

धर्मलाई ठीक तरिकाले बुझ्न सक्यौ भने मात्र ठीक तरिकाले पालन गर्न सकिन्छ । अतः धर्मको सार राम्ररी बुझौ । धर्मको सारलाई बुझ्यौ भने ग्रहण गर्न सक्छौ, अन्यथा भीत्रको सार तत्वलाई त्यसै राखी बाहिरको बोक्रामा नै अल्झिर हन्छौ । त्यसैलाई सार ठानेर धर्म मानिरहन्छौ ।

सार सबै समान हुन्छ । बोक्रा भिन्न भिन्न हुन सक्छन् र जहाँ यी बोक्रालाई धर्म मानिन्छ त्यहाँ धर्म पनि भिन्न भिन्न हुनजान्छ । हिन्दुहरूको धर्ममा पनि सनातनी, आर्यसमाजी छन्; बौद्धहरूको धर्ममा महायानी, हीनयानी; जैनहरूको धर्ममा दिगम्बर, श्वेताम्बर; ईसाईहरूको धर्ममा कैथोलिक, प्रोटेस्टेन्ट; मुसलमानहरूमा पनि शिया सुन्नी आदि धर्म फरक फरक मात्र होइनन् आपसमा विरोधी पनि छन् । निस्सार तत्वलाई मान्यता दिएको कारण यस्तो विभिन्नता भएका हुन् र परम्परामा विरोधी भएका हुन् ।

कोही लामो कपाल राख्ने, कोही दाढी, कोही तालु । कसैको कान छेड्ने त्यसमा पनि कुण्डल, मुद्रा लगाउने भिन्नता । तिलक लगाउनेमा पनि चन्दन कि भष्मको ? यस्तो आकार कि त्यस्तो ? कसैले माला लगाए रुद्राक्षको हो की चन्दन अथवा तुलसी ? लकटमा कुन आचार्य, गुरु वा कुन देवी देवता को फोटो छ ? कोही नांगा छन् कोही वस्त्र लगाएका त्यसमा पनि सिलाएको की न सिलाएको ? कस्तो रंग, कस्तो बनावट ? कसैले गलामा माला, पाखुरा, नाडी, खुट्टा तथा औलामा जन्तर, ताबीज, औठी आदि लगाएका हुन्छन् । त्यसमा कुनै शब्द, मन्त्र, तन्त्र, यन्त्र राखिएका हुन्छन् ।

यी अनेक रूप, भिन्न-भिन्न आडम्बर, वेश-भूषा, आकार-प्रकार, बनावट-सजावट, भिन्न भिन्न सम्प्रदायहरूको प्रतीक मात्र होइनन् भिन्न भिन्न धर्म बनेर पारस्परिक विरोधको कारण बनीरहेका छन् । कोही धर्म नेताले माया गरेर दुःखी जनतालाई अमृत जस्तो धर्म रस दिए जुन भाँडोमा दिएको थियो त्यही भाँडो हाम्रो लागि प्रमुख हुन गयो । कालान्तरमा जब त्यो भाँडो जीर्ण भयो त्यसमा प्वाल परेर सबै धर्म रस बगेर गए । खोक्रो भाँडो मात्र बाँकी रह्यो । त्यस भाँडाको रस हामीले कहिल्यै चाखेनौ त्यसैले त्यो भाँडो नै हाम्रो लागि धर्म हुनगयो र त्यसलाई अँगालेर राख्नु नै हाम्रो जीवनको सार्थकता बन्न गयो ।

जसरी भिन्न भिन्न रूप-सजावट हाम्रो लागि धर्म बन्यो त्यसरी नै थोत्रो, निजीवि, निष्प्राण कर्मकाण्ड पनि हाम्रो लागि

धर्म बन्न गयो । शुद्ध धर्म छुट्टो र जातपात-छुवाछूत, नदी, पोखरी, तलाउ, समुद्रमा नुहाउनाले, तीर्थको यात्रा गर्नाले नै धर्म हुन्छ भन्ने विश्वास गर्न थाल्यौ । कुनै मन्दिर, मस्जिद, चैत्य आदिमा दिनहुँ धाउनु नै धर्म थान्यौ । पूर्व अथवा पश्चिम तिर फर्केर हात जोडेर अथवा पसारेर पंचाग, अष्टाङ्ग, दण्डवत् प्रणाम गरेर देवी-देवता, गुरु-आचार्यको तस्वीर मूर्तिको चरणमा वा धातु-अवशेष अथवा धर्म ग्रन्थमा पूजा गर्नु, शंख बजाउनु, नैवेद्य चढाउनु, आरती दिनु, घण्टी बजाउनु, स्तोत्र पढ्नु, माला जप्नु नै धर्म मान्न थाल्यौ । त्यस्तै भाकल गरी पूजा-आजा गर्नु, जाडु-मन्त्र गर्नु पनि धर्म मान्न थाल्यौ । कुनै अज्ञात-अदृश्य शक्तिलाई प्रसन्न पार्नको लागि कुखुरा, भाले, बोका, हाँस अथवा मनुष्यको बली दिनु पनि धर्म हुन गयो । कसैले एकै पटक टाउकी काटेर त कसैले विस्तारै तड्पाई-तड्पाई मार्नु पनि धर्म भयो । यसरी धर्मको विनाश हुँदै गयो, अबमूल्यन हुँदै गयो ।

सत्य धर्मको उपलब्धिको लागि हामीलाई जुन साधन प्राप्त भयो हाम्रो अज्ञानताको कारण त्यही हाम्रो बन्धन हुन गयो । कोही सन्त पुरुषले अन्धकारबाट बच्नको लागि करुण चित्तले हाम्रो हातमा बलेको मशाल दिए ता कि त्यसको प्रकाशको सहयोगले जीवन-यात्रा सफल पूर्वक पार गर्न सकून् । तर कालान्तरमा त्यस मशालको आगो निभ्यो अब हाम्रो हातमा डण्डामात्र रहन गयो । अज्ञान बस त्यही लट्ठीलाई मशाल थानेर बोकिरहेछौ ।

कहिले कांही यस्तो पनि हुन्छ कि यी बाट्य आडम्बर लाई त हामी धर्म मान्दैनौ तर सूक्ष्म सूक्ष्म खेसाहरूलाई धर्म मान्न थाल्छौ जुन अधिक भ्रामक र मजबूत गाँठो बाँध्ने हुन्छन् । अन्ध मान्यता अन्ध भावावेश बौद्धिक तर्कलाई धर्म मान्न थाल्यौ भने त्यसमा फन नराम्ररी फस्छौ । हामी जुन परिवारमा जन्म्यौ, जुन वातावरणमा हुक्यौ त्यस वंश-परम्पराका मान्यताका बारेमा बराबर सुन्छौ, पढ्छौ । हुँदा हुँदा अन्य मान्यता सही भएपनि पछि स्वीकार गर्न नै नसक्ने हुन्छ । त्यस परम्पराको मान्यतासंग हाम्रो भावनात्मक सम्बन्ध जोडिसकेको हुन्छ फलस्वरूप त्यसको विपरीत अन्य कुनै दृष्टिकोणलाई स्वीकार गर्न नै सक्दैनौ । अन्धविश्वास तथा भावावेशमा आएर कुनै सिद्धान्त स्वीकार गरेर पनि के फाईदा हुन्छ ? वास्तवमा त्यो सिद्धान्त सही छ भने जीवनमा, व्यवहारमा आउनुपर्छ । जीवनमा आयो भने मात्रै सही धर्म हुन्छ अन्यथा खोक्रो बुद्धिविलास मात्रै हुन्छ ।

सैद्धान्तिक रूपमा आफूलाई अनात्मवादी, ईश्वरवादी, आत्मवादी, निरीश्वरवादी, द्वैतवादी, अद्वैतवादी जे माने पनि के भयो र ? वास्तवमा ब्यावहारिक जीवनमा शुद्ध चित्तले जीवन यापन गरीरहेको छ की छैन ? आफूलाई ईश्वरवादी मान्ने ब्यक्ति पनि भोली के होला भन्ने डरले ब्याकुल भइरहन्छ । आफूलाई अनात्मवादी मान्ने व्यक्ति पनि आफ्नो अहंमा कसरी घेरीएको हुन्छ । यस्तो अवस्थामा कोरा सैद्धान्तिक पक्ष के काम ? मुख्य कुरा त ब्यावहारिक पक्षको हो, आफ्नो आचरणको हो । शुद्ध चित्तमा आधारित आचरण नै धर्म हो । कुनै विशेष पहिरन, कुनै कर्मकाण्ड, विशेष दार्शनिक मान्यता मानेर पनि आफ्नो मन द्वेष-दौर्मनस्यताले भरेको छ भने धर्म हीन नै छौं । यदि मन स्नेह-सौमनस्यता ले भरेको छ भने धार्मिक छौं । यदि कुनै कार्य गरेर चित्त विशुद्धि गर्ने काममा सहायक हुन्छ भने त्यो काम गर्न योग्य छ अन्यथा निरर्थक, निस्सार छ ।

जबसम्म धर्मको सही अर्थ बुझ्दैनौं तबसम्म हामी कंगाल छौं, जीवन निस्सार छ । यदि धर्मको सार चित्त विशुद्धिमा छ, राग, द्वेष-मोहको वन्धनबाट मुक्त हुनुमा छ, विषम स्थितिमा पनि चित्त समतामा स्थापित गर्नुमा छ, मैत्री, करुणा, मुदितामा छ भन्ने बुझ्न सक्यौं भने कुनै समय धर्मको सार प्राप्त गर्न सक्यौं । जबसम्म खोक्रो मान्यता आदिलाई नै धर्म मानिरहेछौं तबसम्म शुद्ध धर्म प्राप्त गर्न सक्ने सम्भावना नै हुँदैन । हामी आफू भित्र आत्म निरीक्षण गरेर कहिल्यै जाँच्दैनौं कि जसलाई धर्म भनेर मान्दैछौं त्यसको कारणले मनमा के सुधार भइरहेछ ? जीवन व्यवहारमा के सुधार भइरहेछ ? जन्म-मरणबाट मुक्त हुने हजारौं कुरा गर्छौं तर यस जीवनमा मनको विकारबाट मुक्त हुने अलिकति पनि प्रयत्न गर्दैनौं । धर्मको अर्थ नबुझेर जति हानी हुन्छ त्यसभन्दा कयौं गुणा बढी हानी निस्सारलाई सार मान्नुमा हुन्छ ।

धर्मको शुद्ध रूपलाई बुझ्नु, जाँचेर हेर्नु रोग मुक्तिको पहिलो आवश्यक कदम हो । शुद्ध धर्म स्पष्ट हुन्छ । त्यसमा गुह्य हुँदैन । प्रतीक-पांडित्य प्रदर्शन हुँदैन । जे जति छ सहज छ, यथार्थ छ । स्वयं साक्षात्कार, स्वयं अनुभव गर्नको लागि हुन्छ । धर्म राजमार्ग भैं स्पष्ट हुन्छ । त्यसमा अलमलिनै ठाउँ हुँदैन । जति-जति पालन गन्यो त्यति त्यति फल दिने हुन्छ ।

वाणीबाट हुने कर्म, शरीरबाट हुने कर्म, आजीविका, मानसिक स्वस्थताको अभ्यास, जागरुकताको अभ्यास, एकाग्रताको अभ्यास शुद्ध हुनुपर्छ । मानसिक चिन्तन र जीवन जगत प्रति आफ्नो दृष्टिकोण शुद्ध हुनुपर्छ ।

साधारण तथा भन्ने हो भने बिना अहंकार कुनै वाचा नगरी दिएको दान शुद्ध धर्म हो ।

सदाचारको पालनगर्नु, हिंसा, चोरी, ब्यभिचार, भ्रूटो बोल्लु र नशा सेवन गर्नु आदिबाट अलग रहनु शुद्ध धर्म हो ।

मनलाई वशमा राख्नु, एकाग्र गरेर वर्तमान अवस्था प्रति सजग रहने अभ्यास गर्नु शुद्ध धर्म हो ।

राग-द्वेषबाट मुक्त रहेर ब्यक्ति या वस्तु स्थिति प्रति जस्तो छ त्यस्तो, यथाभूत प्रज्ञापूर्वक हेर्ने अभ्यास गर्नु धर्म हो ।

दान, शील, समाधि र प्रज्ञा यी चारै अभ्यास सार्वजनीक छन्, सम्प्रदायबाट मुक्त छन्, सबैका लागि हितकारी छन् । त्यसैले शुद्ध धर्म हुन् । तर यस्तो धर्मको अभ्यास नगरेर कोही धार्मिक बन्न चाहन्छ भने न आफ्नो कल्याण हुन्छ न अन्यको ।

आफ्नो र पराईको हित-सुखको लागि शुद्ध धर्मको जीवन जीउनु अनिवार्य छ । शुद्ध धर्मको जीवन-विउमकी लागि शुद्ध धर्म के हो थाहापाउनु अनिवार्य छ । शुद्ध धर्मको सार विना जीवन द्वेष, द्रोह, भय, आशंका, पक्षपात, कट्टरता, अविश्वास आदिले भरेको हुन्छ । यस्तो जीवन भिस्सेब, निष्प्राण, निरुत्साही, ब्याकुल नै हुन्छ । शुद्ध धर्म ग्रहण-गन्ती भने करुणा, स्नेह, सद्भाव, त्याग, बलिदान, सहयोग, श्रद्धाले भरीपूर्ण हुन्छ । शुद्ध धर्मको यही प्रत्यक्ष लाभ हो । प्रत्यक्ष लाभ नै शुद्ध धर्मको सार नाप्ने कसौटी हो ।

धर्म सेवा - निस्वार्थ सेवा

निस्वार्थ सेवा धर्म पथको एउटा अभिन्न अंग हो । निस्वार्थ सेवा-द्वारा साधक आफ्नो मुक्ति तिर अगाडि बढ्छ । विपश्यना भावनाको अभ्यासबाट साधक विस्तारै मानसिक विकारबाट मुक्त हुन्छ । उसले आफू भित्र शान्ति र सुखको अनुभव गर्छ किनभने उ दुःखबाट मुक्त भइसकेको छ । उसले केही अंशमा भए पनि दुःखबाट मुक्तिको अनुभव गर्दछ । उसले यो उत्तम विधि सिक्न पाएकोमा गहिरो कृतज्ञता अनुभव गर्दछ । साथै साधकको मन विकारको फन्दामा फसिसकेका अन्य ब्यक्तिहरू प्रति माया र करुणाले भरिन्छ । ऊ तिनीहरूलाई दुःखबाट छुटकारा दिलाउन मद्दत गर्न चाहेन्छ र आफ्नो सुखशान्ति र धर्म अरूलाई पनि बाँड्ने इच्छा गर्दछ । यसरी बढी भन्दा बढी मानिसहरूले धर्म सिकेर फाईदा लिन पाओस् भन्ने इच्छा गर्दछ । सेवा गरेर साधकले धर्म प्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दछ । यही चेतनाले बदलामा केही पाउने आशा नगरी अरूलाई धर्म प्राप्त गर्न दिने निर्णय गर्दछ । साथै साधकले यो पनि बुझ्दछ कि अरूको सेवा गर्दा आफ्नो पनि भलाई भइसकेको छ । अरूको सेवाले आफ्नो दश पारमिता पूरा हुनुको साथै अहं भाव क्षीण हुँदै जान्छ । तसर्थ धर्म सेवा गर्नु अमूल्य अवसर हो भनी बुझी यही चेतनाले सेवा गरिरहेको हुन्छ ।

साँच्चै भन्ने हो भने धर्म सेवा अरूको भलाईको निमित्त धर्म मार्गदर्शक र व्यवस्थापनको निर्देशन पालन गरी समय खेर नफाली कडा परिश्रम गर्ने एउटा सु-अवसर हो। यसरी राम्रो चेतना युक्त कुनै पनि साधक साधिकाले धर्म सेवा गर्न सक्दछ तर विशुद्धिको मार्ग निकै लामो छ सेवा गर्नु मन र शरीर दुबैलाई धेरै कठिन हुन सक्छ। त्यसैले धर्म सेवा गर्नु अगाडि आफू पनि धर्मको केही स्तरसम्म पुग्नु राम्रो हुन्छ चाहे सेवा गर्ने इच्छा एक शिविर पछि नै आएको किन नहोस्। सामान्य नियम अनुसार साधकहरू केही शिविरहरू लिइसकेपछि मात्र धर्म सेवा गर्न सायक हुन्छन् तर आचार्यले चाहेमा सेवा गराउन सकिनेछ। केन्द्रमा सेवा गर्न आउँदा पुराना साधकहरूले पनि पहिले दश दिनको शिविर लिनु पर्दछ। तर यदि तिनीहरू अरु कुनै विषयमा केन्द्रबाट आएको भए शिविर नलिइकन पनि सेवा गर्न सक्छन्।

धर्म सेवक धर्म र यस विधि प्रति पूर्णतया समर्पित भएको हुनुपर्छ। अरु विधि अपनाउन कौशीस गरिरहेको हुनु हुँदैन। अर्को विधिमा लागिरहेको व्यक्तिले यस विधिलाई पूर्णतया नअपनाई सेवा गर्ने मौका पाउँदैन। यस विधिलाई स्वीकार गरेर पछि मात्र सेवा गर्न सकिन्छ।

धर्म सेवकले धर्म मार्गदर्शक वा निजको अनुपस्थितिमा धर्म व्यवस्थापनले दिएका निर्देशनहरूको पालना गर्नु पर्दछ। यही नै धर्म सेवकको आत्म-समर्पण हो। व्यवस्थापक वा धर्म मार्गदर्शकको निर्देशन विपरीत आफ्नै विचारले काम गरेमा काम अलमलिन, दोहोरिन, समय खेर जाने, परिश्रम खेर जाने र सामान खेर जाने हुन्छ र केन्द्रको वातावरण समेत दूषित हुन जान्छ। कुनै पनि सेवकलाई गर्न नचाहेको काम गर्नको लागि बाध्य गराउनु हुँदैन। तर कुनै पनि निर्देशन विना आफ्नै इच्छाले काम गर्न खोज्नु अहं मात्र हो। साधकले अहंबाट मुक्त हुन सेवा गर्दछ। निर्देशन अनुसार काम गरेमा व्यक्तिगत इच्छा र चाहना पन्छाई चाहिने काम मात्र गर्न सकिन्छ।

साधकहरूले जस्तै धर्म सेवकले पनि दान दिन सक्छन्। शुद्ध धर्मको मोल दिनु पर्दैन। खानाको र आवासको

खर्च पुराना साधकबाट प्राप्त हुन्छ। धर्म सेवकले यो कुरा मनमा राख्नु पर्दछ। प्राप्त भएको वस्तु खेर फाल्नु हुँदैन। दाताले दिएको दानको अत्युत्तम उपयोग गर्नु पर्दछ। सेवकले पनि दान पारमी बढाउन, अरूको भलाईको लागि आफ्नो हातमा क्षमता अनुसार दान गर्न सक्छन्। यसरी यो केन्द्र कृतज्ञ साधकहरूबाट प्राप्त हुने दानबाट नै चल्छ।

आफ्नो निमित्त केन्द्रलाई पैसा वा कुनै पदार्थको मूल्य तिर्नु पर्दैन। जुन दिईएको दान हो त्यो अरूको लागि नै हो। त्यस्तै सबैले दिएको सेवा, उसले प्राप्त गरेको भोजन आवास आदिको लागि होइन। बरु सेवा सेवकको लागि नै फाईदाजनक हुन्छ। किनभने यसले उसलाई धर्म सेवा सम्बन्धी बढी तालीम दिन्छ। यो केन्द्र एउटा ध्यान गर्ने ठाउँमात्र होइन, धर्मलाई वाह्य व्यवहारमा उपयोग गर्ने र अधिकांश जनताको विनित भएर करुणापूर्वक सेवा गर्न सिकने तालीम क्षेत्र पनि हो।

हुनत कसैले पनि यहाँ प्राप्त सुविधाबाट अनुचित फाईदा उठाउनु हुँदैन, यसो गरिएमा धर्मको विपरित हुन जान्छ। आफ्नो क्षमता अनुसार दान दिने श्रद्धा उत्पन्न हुनु स्वभाविक नै हो।

सारांशमा धर्म सेवकले आचार्य र व्यवस्थापनको नियम अनुसार काम गर्नु पर्दछ। जसरी भएपनि साधकहरूको महत् गर्नु छ। उनीहरूको साधनामा कुनै बाधा दिनु हुँदैन। दैनिक जीवनमा सकेसम्म साधकको जीवन जिउने प्रयास गर्नु पर्छ। सेवाको उद्देश्य अरूको भलाई गर्नु हो भन्ने कुरा राम्ररी बुझ्नु पर्छ। सेवा गरेर आफू धर्ममा पाक्छ भन्ने कुरा पनि बुझ्नु पर्छ। यदि कसैमा यी नियम बारे शंका उत्पन्न हुन्छ भने मनमा दुर्भावना जगाउनु भन्दा आचार्य वा व्यवस्थापन सित तुरुन्त स्पष्टिकरण लिनुपर्छ।

तपाईंको धर्म सेवाले तपाईंको भलो होस्। मुक्तिको बाटोमा अगाडि बढ्न सहायक होस्। दुःखबाट मुक्त होस्। सेवा सुख प्राप्त होस्।

। भवतु सब्ब मंगलं।

(साभार- विपश्यना, वर्ष-२२, अङ्क-२)

बाल आश्रम बनेपालाई सहयोग

क्र.सं.	दाताको नाम	चन्दा रकम	कैफियत
१.	जगतमाया मानन्धर चसान	रु. २०००-	
२.	चन्द्रबहादुर मानन्धर चसान	रु. ५००-	
३.	कुमार देव सिन्दुकार, उमेल होटल डाउन टाउन	रु. ५००-	
४.	नाम छान्न नचाहेने एक उपासिका	रु. १०००-	भिक्षु अश्वघोषको ७९ औं वर्ष प्रवेशको उपलक्ष्यमा
५.	धर्मचन्द्र शक्य, बनेपा	रु. ४००-	

देव, मानव र दानव

■ नरेन्द्रनाथ भट्टराई

देव, मानव र दानव यी तीन अवस्थालाई गुणको हिसाबले सत्त्व, रज र तमबाट पनि हेर्न सकिन्छ। स्वर्गमा बस्ने देवता, पृथ्वीमा मानव र पातालमा बस्ने दानव होइनन्। वास्तवमा हाम्रो शरीर र मन नै विभिन्न लोक हुन्। मानिसका गुण, अवस्था र धारणाले यही शरीर र मन कहिले स्वर्ग हुन्छ, कहिले मर्त्य र कहिले नर्क बन्दछ। हामीले यही शरीर र मनबाट नै देवत्वको, मानवताको र दानवताको स्वाद लिन्छौं।

स्वर्ग, मर्त्य, पाताल तीन लोक कहाँ छन् र त्यहाँ बस्ने देव, मानव र दानव कस्ता हुन्छन् ? भनी एकजना जिज्ञासुले एकजना महात्मालाई प्रश्न गरेछन्। ती महात्मा मसानघाटको निर्जन जंगलमा बस्नुहुन्थ्यो। महात्माले भन्नुभयो, “यी तीनै लोक आफैभित्र तिमीले बोकेर हिँडिरहेछौं ! आकाश, पाताल चहार्नु पर्दैन राम्ररी आफूभित्र हेर, स्वर्ग, मर्त्य र पाताल त्यहीं पाउने छौं।” यो कुरा त मैले बुझ्न सकिनँ, दृष्टान्त दिएर आज्ञा भए हुन्थ्यो, भनी जिज्ञासुले बिन्ती गरे। त्यसैबखत नजिकको गाउँबाट मुर्दा मसानतिर बोकी लैजाँदै थिए,

त्यो मुर्दालाई देखाएर महात्माले जिज्ञासुलाई, “त्यो मुर्दा मर्नुभन्दा अगाडिसम्म स्वर्गमा थियो कि नर्कमा थियो त्यो कुरा र अब मरिसकेपछि पनि कहाँ जान्छ बताउन सक्छौ ?” भन्नुभयो। “कसरी सकिन्छ र, म त सत्तिनँ हजुर” भनी जिज्ञासुले भने। अनि एकजना शिष्यलाई त्यही प्रश्न सोध्नुभयो। शिष्यले, “हजुर, बुझेर आएर म एकैछिनपछि बताउन सक्छु” भनेर त्यहाँबाट बाहिर गए र एकैछिनमा फर्केर “त्यो मर्ने सज्जन बाँचुन्जेल पनि स्वर्गमै थिए र अब पनि स्वर्गमै गएका रहेछन्” भने। यति कुरा भन्दै थिए फेरि अर्को मुर्दा लगेको देखियो। महात्माले फेरि ती शिष्यलाई, “यो मर्ने मानिस कहाँ थियो र कहाँ जाँदैछ ?” भनी सोध्नु हुँदा ती चेलाले फेरि बाहिर निक्किएर एकैछिनमा फर्केर आई भने, “हजुर, यी मर्ने मर्त्यलोकमै

थिए र मर्त्यलोकमै गएका रहेछन्” भने। त्यसैबखत फेरि अर्को मुर्दा लगेको देखियो। महात्माले उही प्रश्न गर्नुभयो। चेलाले फेरि त्यसैगरी आएर जवाफ दिए, “ती व्यक्ति नर्कमै थिए र नर्कमै गए” भनी जवाफ दिए। यस्ता कुरा सुन्दा ती जिज्ञासुले आश्चर्य मानेर ‘कसरी थाहा हुन्छ

यस्तो कुरा’ भनी सोधे। महात्माले शिष्यलाई “बताई देऊ त” भन्नुहुँदा शिष्यले भने, “हे सज्जन। हेर्नुहोस्, म तीनैपटक बाहिर गएँ, मी मर्ने मानिसका गाउँमा गएर त्यहाँका मानिसको अवस्था हेरेँ, मरेका ती मानिसका बारेमा तिनीहरूले गरेका कुरा सुनेँ। पहिलो मर्ने व्यक्तिको गाउँका मानिसहरू सबै शोक मनाइरहेका थिए, “यस्ता देवताजस्ता मानिस गए हामीलाई टुहुरो पारेर।” भनी रोइरहेका थिए। सबैले त्यहाँ शोकसन्तप्त पाएँ। दोस्रो मानिसको बारेमा खास चर्चा केही पाइएन। तेस्रो व्यक्तिको गाउँ घरका हरव्यक्ति खुसी र आनन्दित थिए। ठाउँ ठाउँमा

यस्तो कुरा गरेको पनि सुनेँ, “यो दुष्टबाट बल्ल छुटकारा दिलायो भगवानले।” “त्यस मृत व्यक्तिले जीवनकालमा अरूलाई दिएका दुःख र पीडा बारेका चर्चा पनि अनेक सुनेँ। यसैबाट स्पष्ट भयो कि यी कहाँ थिए र कहाँ गए भनेर।”

यसरी हरव्यक्तिले तीनैलोक साथै लिएको हुन्छ। उपकार भावनाले स्वर्ग, स्वार्थको भावनाले मर्त्य र हिंसाको भावनाले नर्कको वास हुन्छ। यसैगरी राम्रो भावना लिने मानिस सदा देव भनेर यही स्वर्गमा रहन्छ, मिश्रित भावनाबाला संसारको सुख दुःख भोगमा पर्दै मर्त्यलोकमा बस्छ अनि षडयन्त्र, पर पीडा, भ्रष्टाचार, शोषण, अन्याय गर्ने मानिस सदा दानव भनेर नर्कमै बस्दछ। ■

“मानिस तीन प्रकारका हुन्छन् : सुख, बुद्धिमान र प्राज्ञ। जो नारम्भार परिरहँदा पनि चेल्छ र फेरि त्यो गल्ली दोहोर्न्याउँदैन त्यस्तालाई बुद्धिमान भनिन्छ तथा जो अरूलाई परेको देखेर नै चेल्छ त्यस्तालाई प्राज्ञ भनिन्छ।”

सामार - परयात्माको दर्शन (पिस्तनदाए)

शाश्वत चिन्तन

■ हरिप्रसाद पराजुली

ज्ञानार्जनको मार्ग

गौतम बुद्धले तथागतद्वारा निर्देश गरिएका आचार व्यवहारका कुरा, शीलसमाधिसम्बन्धी उपदेश आदि सबैलाई व्यावहारिक कसीमा घोटेर सत्य साबित भएमा मात्र आफ्नो जीवनमा तिनलाई अपनाउन सुभाब दिनुभएको छ । स्वयं बुद्धको जीवन नै यस विषयको साक्षी छ । गृहत्याग गरेपछि सिद्धार्थ कुमार आलारकालाम-लगायतका तत्कालीन समाजमा प्रभावशाली श्रमणहरूको शिष्य बन्नुभयो । गुरुहरूद्वारा निर्देश गरिएका सबै विधिविधानको बिनासंशय पालन गर्नुभयो ।

सबै दुःखको जड शरीर हो भन्ने प्रचलित मान्यताका आधारमा उहाँले शरीरलाई यतिसम्म दुःख दिनुभयो कि त्यो सुकेर सिन्काजस्तै भयो । बुद्ध आफैले भन्नुभयो छ, 'उग्र तपस्याका कारण भैरो शरीरका रौं सबै भरिसकेका थिए, पेटमा हात राख्दा ढाडका करड गन्न सकिन्थ्यो ।' उग्र तपस्याले सिद्धार्थले इन्द्रिय नियन्त्रण गर्न सक्षम त बनायो तर जेको खोजीमा दरवार त्यागिएको हो, त्यसको शतांश पनि हात लागेन । त्यसपछि उहाँले शरीरलाई कष्ट दिने यो मार्ग दुःख निवारणका लागि सहाय हुन सक्दैन भन्ने निष्कर्षमा पुग्नुभयो । यसपछि आफ्नै प्रयासमा उचित खानपान र समाधिमा उहाँ रत हुनुभयो । यसै क्रममा बोधिवृक्षमणि ध्यानरत अवस्थामा उहाँलाई ज्ञान प्राप्त भयो । यो ज्ञान भट्ट एकैचोटि कसैले बरदान दिएसरी भएको भने होइन । बाल्यकालदेखि नै सिद्धार्थले समाधिका माध्यमबाट दुःखका हेतु र दुःख निवारणका उपायबारे सोच्दै आउनुभएको हो ।

उहाँको शरीरले राजदरबारको सुखसयल पनि भोगिसकेको थियो भने पछि दुःखको पराक्काष्टा पनि भोग्यो र चिन्तनको क्रम पनि निरन्तर रह्यो । यही अनुभव र चिन्तनको नैरन्तर्यको प्रतिफल नै बोधिवृक्षमणि ध्यानरत अवस्थामा प्राप्त भएको ज्ञान हो । आफ्नो यही ज्ञानप्राप्तिको मार्ग अपनाउन उहाँले समस्त मानवजातिलाई निर्देश गर्नुभयो । ज्ञान कहिल्यै पूर्ण हुन सक्दैन । यो विशाल समुद्रजस्तो हो । समुद्रमा जाने मानिसले जसरी आफूले लगेको पात्रअनुसार नै जल लिई फर्किन्छ त्यसरी नै आफ्नो प्रयत्न अनुसारकै ज्ञान मानिसले हासिल गर्छ ।

आफूलाई अनुभव भएको ज्ञान पनि अपूर्ण हुनसक्छ, खारिएको नहुन सक्छ भन्नेमा बुद्ध सचेत हुनुहुन्थ्यो । त्यसैले उहाँ भिक्षुहरूसँग भन्नुहुन्थ्यो, 'तथागतले यसो भन्नुभएको छ, उसो भन्नुभएको छ भनेर पछि नलाग्नु । जुनसुकै निर्देशनलाई चित्त शान्त राखेर तर्कको कसीमा घोटनु अनि व्यावहारिक जीवनको कसीमा पनि घोटनु । यति गरेपछि तिम्रो मनले पनि सत्य नै ठान्यौ, सत्य नै ठहरियो भने त्यसको अनुसरण गर्नु । यसो गर्नाले गल्तीबाट बच्न सजिलो हुन्छ ।'

बुद्धले आफूलाई सत्मार्ग देखाउनेसम्म भन्नुभएको छ, आफ्नो पूजाआजाबाट कोहीकसैको उद्धार हुन नसक्ने स्पष्ट निर्देश उहाँको छ । कसैको पूजाआजाबाट मात्र दुःखको सागरबाट मुक्त हुन नसकिने ठहर उहाँको छ । आफ्नो दुःख निवारणका लागि आफै कर्ममार्गमा सक्रिय हुनुपर्छ, सत्कर्म गर्नुपर्छ, सत्विचार धारण गर्नुपर्छ । बौद्ध वाङ्मयमा सम्यक् कर्म, सम्यक् विचारको चर्चा आउँछ ।

मानिसले आज जे सोच्छ, उसलाई भोलि त्यसैअनुसारको फल प्राप्त हुन्छ । सोचाइ नै कार्यरूपमा परिणत हुन्छ र त्यसबाट फल प्राप्त हुन्छ । धम्मपदमा बुद्धको वचन छ, 'तिमीले आज जे सोच्छौ, भोलि त्यही बन्छौ । तिमी आज जे छौ त्यो हिजोको सोचाइको परिणाम हो । सोच्नु त बीउ रोप्नु हो । आफैले रोपेको बीउको फल काट्ने बेलामा भने तिमी रुन्छौ ।' सिद्धार्थले बाल्यावस्थादेखि नै सम्यक् सोचाइ राख्नुभयो । चेतन अवस्थामा उहाँको मन जुनसुकै समय दुःख निवारणमार्गकै खोजीमा तल्लीन हुन्थ्यो । परिणामतः उहाँ त्यसको खोजी गर्न सफल पनि हुनुभयो । यही सफताकै कारणले उहाँलाई बुद्धत्व प्राप्त भयो ।

जीवनलाई दुःखी बनाउने हो कि सुखी, यो हाम्रै हातमा निर्भर छ । मूर्तिपूजाका विरोधी रहेका गौतम बुद्धको मूर्तिअगाडि र तस्वीर अगाडि धूपदीपनैवेद्य गर्दैमा अथवा बुद्धवचन बारम्बार दोहोर्न्याएर मात्र जीवन सुखद बन्ने होइन । यसका लागि मानव मात्रले आफ्नै बुद्धि र मनलाई कार्यक्षेत्रमा सक्रिय बनाउनुपर्छ । बुद्ध स्वयंले भन्नुभएको छ, 'म त बाटो देखाउने मात्र हो, हिँड्ने अथवा नहिँड्ने, छनौट गर्ने काम तिम्रो ।' साभार : अन्नपूर्ण पोष्ट

योगाभ्यास विधि - १२

रेकी, योगा शिक्षक एवं प्रा.चि. डा. गोपाल प्रधान
रेकी वैकल्पिक उपचार केन्द्र, भोटाहिटी, काठमाडौं

गत अङ्कमा तपाईंहरूलाई पश्चिमोत्तानासन र हलासन वारेमा जानकारी गराएका थियौं भने क्रमशः यस अंकमा सर्वाङ्गासन र मत्स्यासन वारेमा जानकारी गराउन लागेका छौं । योगा अभ्यास गर्न अगाव सफल एवं योग्य योगाचार्यको समउपस्थितिमा मात्र योग सिक्न वा गर्न अनुरोध गर्दछौं ।

सर्वाङ्गासन :

(क) ढाडको बलले सिधा उत्तानो परेर सुत्ने । दुवै हात शरीरको दायाँ बायाँ सिधा राख्नु होस् ।

(ख) अब विस्तारै श्वास लिदै खुट्टालाई ९० डिग्री सम्म उठाउनुहोस् । खुट्टालाई उठाइसके पछि दुवै हातलाई कम्मरको दायाँ बायाँ विसाउनु होस् । अब विस्तारै शरीर लाई सिधा उठाउँदै छातिको भागसम्म उठाउनुहोस् । यसरी उठाउँदा काँध र घाँटीमा पूरा बल पर्दछ । (चित्रमा देखाए जस्तै)

(ग) सर्वाङ्गासन शुरुमा ३० सेकेन्डबाट शुरु गरेर विस्तारै विस्तारै समय अवधि बढाउँदै २० मिनेट सम्म सर्वाङ्गासनमा नै बसिरहन सकिन्छ ।

(घ) सर्वाङ्गासनमा बसिरहँदा साधारण श्वास प्रश्वास चलाई रहने । पुनः उक्त आसनबाट फर्कने समयमा लामो स्वास लिने तत्पश्चात श्वास छोड्दै खुट्टालाई खुश्चाएर छातीतिर ल्याउने र विस्तारै भूईंमा खुट्टालाई सिधा राख्ने ।

लाभहरू :

(क) थाइराइड, पैराथाइराइडलाई सक्रिय गरी रोग प्रतिरोधात्मक शक्ति बढाउने ।

(ख) मोटोपना घटाउँछ ।

(ग) उचाई बढाउन मद्दत गर्छ ।

(घ) मधुमेह नियन्त्रण गर्छ ।

(ड) रक्त संचालन प्रकृया बढाउँछ ।

(च) पेट सम्बन्धी रोगको नियन्त्रण गर्दछ ।

(छ) मुटुलाई बलियो बनाउँछ ।

नोटः सर्वाङ्गासन गरे पछि तत्काल अनिर्वाय रूपमा मत्स्यासन गर्नु पर्दछ ।

मत्स्यासन :

(क) भूईंमा उत्तानो परेर सिधा सुत्ने । दुवै हातको हतकेलालाई ढाडको मुनि घोटो पारेर राख्नु होस् ।

(ख) अब लामो श्वास लिनुहोस् र विस्तारै श्वास छोड्दै छातिलाई (ढाड) माथि उठाउनु होस् र तालुले भूमिमा टेक्नु होस् । यस अवस्थामा श्वास प्रश्वास साधारण रूपमा चलाई राख्ने । (चित्रमा देखाए जस्तै)

(ग) मत्स्यासनमा बस्ने समय अवधि शुरु शुरुमा ३० सेकेन्डबाट मत्स्यासनमा बस्न शुरु गरी विस्तारै विस्तारै समय अवधि बढाउँदै आवश्यकता अनुसार २० मिनेट सम्म यस आसनमा बस्न सकिन्छ ।

(घ) मत्स्यासनबाट फर्कन अगाव लामो श्वास लिने तत्पश्चात विस्तारै श्वास छोड्दै फर्कने । अन्तमा केहि क्षण श्वासन गर्ने ।

लाभहरू :

(क) पेट सम्बन्धी रोग निर्मूल गर्दछ ।

(ख) थायराइड, पैराथायराइड र एडिनल ग्ल्यान्ड सक्रिय गरी रोग प्रतिरोधात्मक शक्तिलाई बढाउँछ ।

(ग) मेरुदण्ड सम्बन्धी रोग नियन्त्रण एवं निर्मूल गर्दछ ।

(घ) दम (श्वास प्रश्वास) रोगलाई नियन्त्रण एवं निर्मूल गर्दछ ।

सावधानि :

कृपया उच्च रक्तचाप र ढाड दुख्ने रोगीले सर्वाङ्गासन र मत्स्यासन गर्न योगाचार्यको निर्देशनमा मात्र गर्नु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

(आगामि अङ्कमा श्वासनको वारेमा चर्चा गर्ने छौं ।)

सद्धर्म के हो ? - ८

■ भीमराव रामजी आवेडकर
■ अनु. ललितरत्न शाक्य

२२. दासीले मनमनै भनिन्, “मालिकनीले क्रोध प्रकट हुन नर्दिदिरहिछन् तर भित्र भित्रै त रहेछ । मैले आफ्नो काम रात्रिसँग गर्ने भएकीले त्यसलाई प्रकट नगर्दिरहिछन् । म तिनको अफ्रै परीक्षा लिन्छु ।” दासी भोलिपल्ट भन् अवेर गरेर उठिन् । मालिकनीले डाकिन्, “काली ! काली !” केटीले जवाफ दिइन्, “हजूर, मालिकनी ! तँ यति अवेर गरेर किन उठिस् ?” “मालिकनी, त्यस्तो खास कुरा केही पनि छैन ।” “दुष्ट केटी ! अफ्रै केही कुरा छैन भन्छेस् ।” भन्दै मालिकनी भन् रिसले गालीगर्दै बेस्की भुन्भुनाइन् ।
२३. “अँ, क्रोध त निश्चित रूपमा रहेछ, किनभने मैले मेरा कामहरू रात्रिसँग गर्ने भएकीले रिस प्रकट न गर्दिरहिछन् । म अफ्रै तिनको परीक्षा लिन्छु ।” त्यसकारण अर्को दिन दासी भन विशेष अवेर गरेर उठिन् । मालिकनी चिच्याईन, “काली ! ए काली !” केटीले भनिन् “हजूर मालिकनी !” “तँ आज भन अवेर गरेर किन उठिस् ?” “मालिकनी ! त्यस्तो खास कुरा केही पनि छैन ।”
२४. “दुष्ट केटी ! यति अवेर गरी उठ्दा पनि अफ्रै केही कुरा नै छैन भन्छेस् ?” मालिकनी रिसले चर्चाटिठइन् र ढोकाको अग्लो थुतेर केटीको टाउकोमा हानिन् । केटीको शिरबाट रगत बग्न थाल्यो ।
२५. रगत बगिरहेको फुटेको टाउको लिएर कालीले चिच्याई चिच्याईकन छिमेकीहरूलाई सुनाइरहेकी थिइन्— “हेर, हेर सबैले, मेरी सुशीला मालिकनीले के गरिन् ? हेर हेर, मेरी विनीता मालिकनीले यो के गरेकी ? हेर हेर, मेरी उदार मालिकनीले मलाई के गरिन् ? म काम गर्ने दासी अवेर गरेर उठी भन्ने सानु कुरामा क्रोधले बहुलाही भएर ढोकाको अग्लो थुतेर मेरो टाउकोमा हानि, मेरो टाउको नै फोडी दिइन् ।”
२६. “परिणामस्वरूप विदेशिका ज्यादै अशान्त रहिछन्,

बडो क्रोधी स्वभावकी रहिछन्; शान्त र विनम्र त छुँदै रहिनछिन् भन्ने कुरा प्रमाणित भयो ।”

२७. “यस्तै किमिसले भिक्षुपनि बडो शान्त र विनम्र भएर बस्न सक्छ जबसम्म उसलाई अप्रसन्न गर्ने खालको कुरा भनिदैन, तर भिक्षुमा मैत्री छ वा छैन त्यसको परीक्षा त्यसबेला हुन्छ जब उसको विरुद्ध कसैले केही कुरा भन्छ ।”
२८. तथागतले फेरि भन्नु भयो, “जसले केवल भोजन, वस्त्र प्राप्त गर्न निमित्त मात्र मैत्री प्रदर्शित गर्दछ, म त्यस्तो भिक्षुलाई मैत्रीभाव सम्पन्न छ भनी भन्दैन । म त्यस्तो भिक्षुलाई सच्चा भिक्षु भन्दछु जसको मैत्रीको मूल स्रोत नै उसको धर्म हुन्छ ।”
२९. “भिक्षु हो ! कुनै पनि पुण्य कर्म मैत्री भावनाको सोह्रौं अंशसम्म पनि बराबर हुँदैन । मैत्री भनेका चित्तको विमुक्ति हो, जसले तिमीहरू सबैलाई आफूमा समाहित गर्दछ— यो प्रकाशमान हुन्छ, यो प्रदीप्त हुन्छ, यो प्रज्वलित हुन्छ ।”
३०. “यस्तै किसिमले भिक्षु हो ! जसरी सबै ताराहरूको प्रकाश सम्मिलित भएर एकलो चन्द्रमाको प्रकाशको सोह्रौं अंश बराबर पनि हुँदैन, चन्द्रमाले तिनीहरूलाई आफूमा समाहित गरेर प्रकाशमान हुन्छ, प्रदीप्त हुन्छ, प्रज्वलित हुन्छ ।
३१. “र भिक्षु हो ! जसै वर्षा ऋतुको समाप्तिपछि स्वच्छ खुल्ला आकाशमा उदाउने सूर्यले तमाम अन्धकार लाई विदीर्ण गरिदिन्छ, त्यो प्रकाशित हुन्छ; प्रदीप्त हुन्छ, प्रज्वलित हुन्छ र जसै रात्रिको समाप्तिपछि भोरको तारा प्रकाशित हुन्छ, प्रदीप्त हुन्छ तथा प्रज्वलित हुन्छ, ठीक त्यस्तै किसिमले कुनै पनि पुण्य कर्म मैत्री भावनाको सोह्रौं अंशको बराबर पनि हुँदैन । मैत्री भनेको चित्तको विमुक्ति हो, जसले तिनीहरू सबैलाई आफूमा समाहित गर्दछ— त्यो प्रकाशमान हुन्छ, प्रदीप्त हुन्छ र प्रज्वलित हुन्छ ।”

क्रमशः

अनाथ बालबालिका पाल्दापाल्दै जायजेथा सकियो

■ पिताम्बर सिग्देल

साथी वर्ष नाघिसकेका रसुवा ठूलो स्याब्रुका वाइडा लोप्चाड (कृपा सेर्पा) को परिवारलाई आजभोलि बिहान र बेलुकाको छाक टार्न निक्कै धौधौ परेको छ । एक वर्षअघिसम्म खानलाउन चिन्ता नै गर्नु नपर्ने सेर्पाको तीन दर्जन अनाथ बालबालिकाको परिवार अहिले छाक टार्ने चिन्तामा छ ।

विदेशी पर्यटकसँग गाउँ घुम्ने कृपा सेर्पा ती अनाथ बालबालिकालाई पाल्ने क्रममा नै यसरी संकटको भुमरीमा पर्नुभएको हो । उहाँका अनुसार, यिनै अनाथ बालबालिकाको हेरचाह र लालनपालन गर्दागर्दै उहाँको सबै जायजेथा सकियो । पोहोर पत्नीका नाक र कानका गहना पनि बेच्नुपर्थ्यो । यसपटकचाहिँ उहाँले आफ्नो हातको औंठी बेच्नुपर्थ्यो ।

अब सेर्पादम्पतीसँग केही पनि बाँकी छैन । छन् त तिनै अनाथ बालबालिका, जसलाई हुर्काउने उपाय पनि बाँकी छैन । 'हामी जे खान्छौं, त्यही बाँडेर खुवाइरहेका छौं', कृपाकी पत्नी बिबीरानीले अन्नपूर्ण पोष्टसँग भन्नुभयो ।

सेर्पादम्पतीले रहले अनाथ बालबालिका बटुलेको थिएन । अमेरिकी नागरिक डा. डेभिड र उहाँकी पत्नीसँग कृपा सेर्पा सहायकका रूपमा रसुवा र मनाड घुम्न जानुभएको थियो । पदयात्राका क्रममा असहाय बालबालिका भेट्दा डेभिडदम्पतीको मन पग्ल्यो । उहाँहरूले आर्थिक सहयोग जुटाउने जिम्मा लिएर कृपा सेर्पालाई ती बालबालिकालाई काठमाडौं ल्याएर एउटा आश्रय चलाउन आग्रह गर्नुभयो । कृपा पनि तयार हुनुभयो ।

काठमाडौंमा घर भाडामा लिएर चारदेखि ११ वर्ष उमेरका ३७ जना अनाथ बालबालिकालाई सेर्पाले लालनपालन सुरु गर्नुभयो । डा. डेभिडबाट पहिले छाडेर गएको र अमेरिकाबाट पठाएको गरी डेढ लाख रुपैयाँजति सहयोग कृपाले पाउनुभयो । त्यसपछि डेभिडबाट पैसा त आएनआएन, कुनै समाचार पनि आएन ।

सोधखोजका क्रममा थाहा भयो डेभिडदम्पतीको बेलायतमा मोटर दुर्घटनामा मृत्यु भइसकेको रहेछ । विपत्तिको इतिवृत्त बताइसकेपछि सेर्पाले भन्नुभयो, "सहयोग गर्ने मान्छेको मृत्युको समाचार सुनेपछि न

बच्चाहरू छोडिदिन मिल्यो, न पाल्न सक्ने अवस्था नै छ । मैले के गर्ने भनी सोच्नै सकिनँ ।'

उहाँका अनुसार, डेभिडले दिएको पैसा बालबालिकाका लागि सामान्य बसोबासको व्यवस्था गर्दैमा सकिएको थियो । 'डेभिडको सल्लाहबमोजिम नै उनीहरूलाई काठमाडौंको शंखमूलमा २० हजार रुपैयाँमा घर भाडामा लिएर राखिएको थियो', सेर्पाले भन्नुभयो, 'तर उहाँको मृत्यु भएपछि भने मलाई ठूलो समस्या परेको छ ।'

डेभिडदम्पतीको मृत्युको खबर पाएपछि सेर्पाले सबै केटाकेटीलाई मनोहरास्थित आफ्नै डेरामा सार्नुभयो । अहिले ती बालबालिका उहाँहरूसँगै दुईबटा कोठामा बसी नजिकैको एउटा विद्यालयमा पढ्न जाने गरेका छन् । 'बिहान खुवाए साँझ के खुवाउने भनी खोज्न जानुपर्छ', कृपा भन्नुहुन्छ । ■

(साथार : अन्नपूर्ण पोष्ट)

जीवन सार्थक बनाउन छ

- के.पी. "पहाडी" धर्ती मगर

म्याग्दी बौद्ध संघ, बेनी

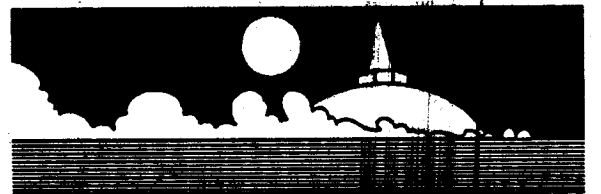
कञ्जुस बन्न छोडौं अब, सकेजति दान गरौं
हाथै सामु खडा बुद्ध, शिर भुकाई मान गरौं

नाङ्गै जन्म्यौं नाङ्गै मछौं, साथमा लान केहिँ छैन
लोभी अनि पापी मनलाई, आजैदेखि स्नान गरौं

पञ्चशील, अष्टशील, जीवनमा उतारौं है
बुद्ध मार्ग अंगाल्दै, उनकै कामको गान गरौं

कुशल कर्म गरौं अब, जीवन सार्थक बनाउनुछ
ध्यान बसौं धैर्यताले, बुद्ध वचन पालन गरौं

समयमा आँखा देखौं, बुद्ध, धम्म, संघ चिन्तौं
आनन्द साथ जीवन निर्वाण त्यसैमा सान गरौं

एकलो जीवन बिताउन बाध्य वृद्धाका लागि आश्रम सञ्चालन

विगत एक वर्षदेखि थानकोटस्थित ज्योति वृद्धाश्रमले पारिवारिक, आर्थिक र मनोवैज्ञानिक कारणले एकलो जीवन बिताउन बाध्य वृद्धा आमाहरूलाई सुविधाजनक र उत्साहप्रद जीवन प्रदान गरेको छ ।

सानैमा आमा गुमाएको पीडा बिसर्न र आमाको माया पाउन वृद्धाश्रम सञ्चालनका लागि प्रेरित हुनुभएकी विनिता पन्त र निर्जना धाख्वाले उक्त आश्रममा दैनिक सेवा पुऱ्याइ-रहुनुभएको छ । त्यस आश्रमको सरसफाइ, कोठा सजावत र बाहिरी वातावरण हेर्दा आश्रम नमुनाका रूपमा देखिन्छ । विनिता भन्नुहुन्छ, 'हामीले औपचारिकता लागि आश्रम सञ्चालन गरेका होइनौ । मलाई सानैदेखि वृद्धाश्रम चलाउने इच्छा थियो । लायन्स क्लबबाट एउटा समाजसेवामूलक परियोजना सञ्चालन गर्ने सुभाव आएपछि विभिन्न कारणले निरास भएका आमाहरूलाई माया दिन र माया पाउन हामीले वृद्धाश्रम सञ्चालन गरेका हौ ।' विनिता र निर्जनाका अनुसार, आश्रमलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्नेसम्बन्धमा उहाँहरूले एक वर्षसम्म धेरै आश्रमको अध्ययन गर्नुभएको थियो । अन्य आश्रमको दुरवस्था देखेर निरास भएका विनिता र निर्जना अहिले आफूहरूले सोचेजस्तो सुविधासम्पन्न आश्रम सञ्चालन गर्न पाएकोमा आत्मसन्तुष्टि प्राप्त भएको बताउनुहुन्छ ।

आश्रम सञ्चालन गर्न मणिहर्ष ज्योतिको स्मृतिमा उहाँकी पत्नी केशरीलक्ष्मी कंसाकारले वृद्धाहरूका लागि सेवा पुऱ्याउने पतिको इच्छा अनुरूप शहरी प्रदूषणमुक्त शान्त वातावरणमा दुईतले सुविधासम्पन्न भवन निर्माण गरिदिनुभएको छ । वृद्धाहरूको दैनिक खर्च सञ्चालिकाद्वय पन्त, धाख्वालगायत लायन्स क्लब अफ काठमाडौंका लायन सदस्यहरूको सहयोगमा चलिरहेको छ । निर्जना भन्नुहुन्छ, 'आफ्नो दृढ इच्छा भएपछि सेवा गर्न सकिँदो रहेछ ।

थानकोटको मूल सडकबाट करिब तीन किलोमिटर को दूरीमा अवस्थित आश्रमका लागि एउटा सबारीसाधनको अभाव रहेको धाख्वाले बताउनुभयो । उहाँ भन्नुहुन्छ, 'हामीले अरू सुविधा त पुऱ्याएका छौं, तर बाटोबाट धेरै हिँड्नुपर्ने भएकाले आमाहरू बिरामी पर्दा हामीलाई समस्या पर्ने गरेको छ ।' आश्रममा हाल गोरखा, दोलखा, भक्तपुर र काठमाडौंका गरी करिब ६० देखि ८५ वर्षसम्मका आठजना वृद्धाले सेवा पाउनुभएको छ । विगत एक वर्षदेखि आश्रममा बस्दै आएका दुई छोरा र एक छोरीकी आमा भक्तपुरकी ८६ वर्षीया लक्ष्मी श्रेष्ठ आश्रममा आफूले सबै सुविधा पाएकोमा निकै खुसी हुनुहुन्छ । उहाँ कहिलेकाहीं घरका नातिनातिनाको सम्भना आउने बताउनुहुन्छ । वृद्धाहरूले टेलिभिजन हेरेर, भजन गाएर र कहिलेकहीं आध्यात्मिक अनुष्ठानमा भ्रमण गरेर दिन बिताउने गर्नुभएको छ । नरमाया भन्नुहुन्छ, 'हामीलाई दिन बिताउन कुनै असजिलो छैन । टीभी हेर्छौं, घुम्न जान्छौं ।'

यसैगरी, सातै वर्षको उमेरमा विवाहबन्धनमा बाँधिएकी गोरखाकी ६५ वर्षीया सावित्री अधिकारी एउटा सन्तान नजन्मिँदै पतिले सौता ल्याएकाले घर छोड्न बाध्य भएको बताउनुहुन्छ । उहाँ भन्नुहुन्छ, 'सात वर्षमै विवाह भयो । छोराछोरी नजन्मिँदै पतिले अर्की पत्नी विवाह गरेर मलाई घर छोड्न बाध्य बनाउनुभयो । त्यसपछि ५० वर्षसम्म अर्काको घरमा काम गरेर बसें । पात गाँस्न नसकेको भनी ५० वर्षदेखि सेवा गर्दै आएको घरधनीले पनि मलाई निकालिदियो । त्यसपछि बाटोमा बसिरहेको बेलामा निर्जनासँग भेट भयो । मर्ने बेलामा भए पनि अहिले छोरीहरूको माया पाएकाले खुसी छु ।' (साभार: अन्नपूर्ण)

सात वर्षमै विवाह भयो ।
छोराछोरी नजन्मिँदै पतिले अर्की
पत्नी विवाह गरेर मलाई घर
छोड्न बाध्य बनाउनुभयो ।
त्यसपछि म पचास वर्षसम्म
अर्काको घरमा काम गरेर
बसें । पात गाँस्न नसकेको भनी
पचास वर्षदेखि सेवा गर्दै आएको
घरधनीले पनि मलाई
निकालिदियो । त्यसपछि बाटोमा
बसिरहेको बेलामा निर्जनासँग भेट
भयो । मर्ने बेलामा भए पनि
अहिले छोरीहरूको माया पाएकाले
खुसी छु ।
— सावित्री अधिकारी,
गोरखाकी पैसण्टी वर्षीय महिला ।

गुरुमां धम्मवतीया जन्मदि

■ आनन्द मानसिं तुलाधर

भोटाहिटी वें

गुरुमां धम्मवतीया बुद्धिखः थौ
गुरु पुन्हीनं खः असारया ।

विक्रम सम्बत भीगुसः व गुँइछि
महा भूकम्पया दच्छि लिपा ।

जननी मां खः हीराथकुं वया
बौ जुल शाक्य कुलया हर्षमान ।

न्त्यः ल्यू दाजुकिजापिजक जूसां
जन्मं हे खः वला याकः म्थ्याय् ।

गुलियः जुई मां बौ पिनि व
स्याः गु घाः लय् च्वास्स ध्वइथें ।

गृहस्थी जीवनय् नां जुल वैगु
गणेश कुमारी हे "यः म्ह म्थ्याय्"

भी स्वदंया जक मचा उमेरय्
ब्वलंगु संस्कार बुद्ध शिक्षां प्याः गु ।

नय त्वने तिईगु म्हितेगु उमेरय्
मन मतः छुकीसं सितिकं फुइगु ।

मनेदु वयाला केवल छगू हे
बुद्ध धर्मया चीर स्वायगु ।

उमेर वैगु क्यातुसे च्वंसां
उलिहे नुगः क्वातु छाः गु ल्वहंथें ।

मने ब्वलंगु आकांक्षा पूर्वकेत
त्यागयातं गृहस्थी मां देः तकनं ।

निर्णय यात स्वम्हेस्यां लक्ष छगूहे
मनोहरा, गणेश, शोभालक्ष्मी तकनं ।

धैर्यता गुलिदु आंततं उलिहे
धायगु गथेखः यायफु अथेहे ।

मां, बौ, भन्ते धम्मावुधया कुतल
थेकः वन मोलमिन खेमारा मय् ।

बुद्धधर्मया हेतु सिईकेत
अध्ययन जुल अन धम्माचरिय ।

अल्सी मचासे याः गु कुतलं
थुईकल बुद्ध वाणि त्रिपिटकनं ।

यानां मज्जीगु मदुन्हां छुहे
कुतलं अर्हत जू हं धाः गु ।

साकार याना केन बुद्ध बचं
धन्यया पात्र खः गुरुमां छः पिं ।

च्यादंया भिन्नय् सय्का सकतां
सासनधज्ज धम्माचरिय

अग महागन्थ वाचक पण्डित
धम्मवतीया नामं म्हसिलं छः पिं ।

वन्दना दु नुगलं जिमिगु
सकल उपासक, उपासिका पिनिगु ।

पदविं विभूषित जूम्ह गुरुमां यात
लिसा काय् हाकनं, वन्दना ।

चिरं तिइतु सद्धम्मो ।
भवतु सब्ब मंगलं !!!

मानव धर्म के हो ?

■ लक्ष्मी हिरो तुलाधर

माउण्ट ग्रीन इंग्लिस स्कूल

मूर्खलाई बुद्धि दिई, अशिक्षितलाई शिक्षा दिई
गरिबलाई धन दिई बास नहुनेलाई वास दिई
नाङ्गोलाई वस्त्र दिई, भोकोलाई खान दिई
निर्वललाई सहायता गरी, रोगीलाई सेवा गरी
उपकार गर्नु नै मानवको ठूलो धर्म हो ।

अविश्वासीलाई विश्वास गरी, बैगुणीलाई गुणी सम्झि
जंडचाहालाई पिउन दिई, हिंसकलाई सस्त्र दिई
अरुको हित कहिले नसोची, आफ्नै हितमात्र सोच्नेलाई
संघ फुटाई भूठो बोल्ने, साथी अंगाली हिँड्नेलाई
उपकार गर्नु नै मानवको ठूलो पाप हो ।

हितको लागी भूठो बोली, माया गरी पिटी गालि
पापीलाई घृणा गरी, मान्यजनलाई आदर गरी
बुद्ध बचनलाई पढी बुझी, जीवन पथमा लम्कनेलाई
उपकार गर्नु नै मानवको ठूलो धर्म हो ।

नर्क जाने तर्क सम्झि, दृष्ट स्वभाव बुझे पनि
भविष्यमा निर्वाण पाउने, संस्कार उनमा देखेपछि
प्रविज्या गरी दियो गौतम बुद्धले, अंगुलीमाललाई राम्रो चिनी
उपकार गर्नु नै ठूलो धर्म, मानव मात्रको सम्झि बुझी ।

धर्मदेशना

गुलामहिना भरिमा आनन्दको विहारमा र
भीष्म-विहारमा भन्ने गुरुमांहरूबाट धर्म देशना
कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

धर्मकीर्ति पत्रिकाको धर्मकीर्ति

धर्मकीर्ति पत्रिकाको धर्मकीर्ति कार्यमा
उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दै धर्मकीर्ति गुरुमांको
तर्फबाट रु. तीनहजार चत्सु सहायता प्रदान
गर्नुभएको छ । यस सहयोगको लागि धर्मकीर्ति
पत्रिकाको तर्फबाट साधुवाद प्रकट गरेको छ ।

धर्मकीर्ति पत्रिका

क्षान्ति र मैत्री - १

लेखक: भिक्षु अश्वघोष, अनुवादक: वीर्यवती

क्षान्ति भनेको सहन सक्ने गुण धर्मलाई भनिन्छ । गुण धर्म थुप्रै प्रकारका छन् । मानिस ठूलो बन्नलाई, महापुरुष हुनलाई, मानिसहरूको बिचमा प्रमुख व्यक्ति बन्नलाई, वा नेता कहलाउनका लागि र नेता बन्नलाई त्याग, सहनशीलता र मैत्रीभाव आदि गुणहरू नभई हुँदैन । ती गुणहरू मध्ये सबभन्दा नभई नहुने गुण हो, सहनशीलता । अरू गुण भन्दा सहन सक्ने गुण धर्म प्राप्त गर्न सबभन्दा सान्छो छ । यहाँ मैले बुद्ध धर्म अनुसार र आफ्नो अनुभवको आधारमा क्षान्ति र मैत्रीको विषयमा व्याख्या गर्न लागेको छु ।

धेरैजसो व्यक्तिलाई आफूलाई मन नपर्ने कुरो सुन्नुपर्दा, मन नपरेको खाद्य पदार्थ खान पर्दा, मन नपर्ने प्राणीहरू देख्यो भने, भोक लाग्यो भने, आफूलाई मन नपर्ने लुगा लगाउनु पर्‍यो भने, र आफूले भनेको जस्तो काम बनेन भने पनि रीस उठ्ने गर्छ । मन नपर्ने व्यक्ति देखेर मात्र होइन, आफूलाई मन नपर्ने व्यक्तिलाई कसैले मान सत्कार गरेकोसम्म पनि देख्न नसकी रीस उठ्न थाल्छ । यस्तो रीस (क्रोध)लाई चल्मलाउन नै नदिई, उठ्नै नदिई होशपूर्वक सहन सक्ने गुण धर्म बृद्धि गर्नुलाई क्षान्ति वा सहन शक्ति भनिन्छ । क्षान्तिको शत्रु रीस वा क्रोध हो । सहने बानी नहुँदा र मैत्री चित्त नहुनुको कारणले गर्दा नै बेला बेलामा एक आपसमा झैझगडा र नाना प्रकारका अशान्तिहरू मच्चिराखेका हुन्छन् । सबै व्यक्तिहरूसँग सहन शक्ति भएको खण्डमा त एक आपसमा झैझगडाहरू हुने नै थिएन । (शत्रुभावना रहित भई) शत्रुहरू नै हुने थिएन । हो, इर्ष्या र अरूको शत्रु भएको देख्न नसकी, सहन नसकी डाहाले छुटपटाउने स्वभावले गर्दा अरूलाई विगानको लागि, अरूलाई खाल्डोमा खसाल्नको लागि विभिन्न आयोजना र प्रयत्नहरू गरिरहने व्यक्तिहरू पनि नभएका होइनन् (यस संसारमा) । तर एक तर्फसंग सहने गुण धर्म भइदिएमा अर्को तर्फको शत्रुमै त्यसै हरेश खानु पर्ने हुन्छ । शत्रु थाकेर चलनै नसक्ने भइदिने छ । हामीले राम्रो चेतनाले अरूलाई विगाने बिचार नराखी आ-आफ्नो काम गर्दै लगेको भए शत्रुले के गर्न सक्छ र ? त्यसैले शत्रुलाई जित्ने एक ठूलो हतियार वा शस्त्र नै सहनशीलता हो ।

बुद्धले भन्नु भएको छ, शत्रु नभइदिएको भए क्षान्ति पारमी पूरा गर्न नै पाउँदैन । शत्रु भएकोले नै सहनुपर्छ

भन्ने गुण धर्म पनि भएको हो । कुनै एक व्यक्तिलाई ठूलो महापुरुष गुण धर्म पनि भएको हो । कुनै एक व्यक्तिलाई ठूलो महापुरुष भनी मानिसहरूले नाम लिने वा विद्वान गुरु भनी मान सत्कार गर्ने नै त्यस व्यक्तिमा भएका सहनशीलता नाम गरेको गुण धर्म भएर हो । बुद्धले यस्तो पनि भन्नु भएको छ, शत्रुहरू नभएको भए मानिसहरू मनपरी चलेर हिँड्ने छ । मनोमानी हुनेछ । शत्रु भएमा सधैं सतर्क सावधान भएर बस्नेछ । त्यसैले शत्रुहरू पनि चाहिन्छ । पाली (बौद्ध) साहित्यमा शत्रुलाई "मार" भन्ने शब्द प्रयोग गरिएको छ । सिद्धार्थले मारलाई जिति सकेपछि मात्र बुद्धत्व प्राप्त गर्नु भएको थियो ।

शत्रु भनेको बाहिर र भित्र गरी २ प्रकारका हुन्छन् । बुद्धले भन्नुभए जस्तै बाहिरको शत्रु त्यति डर लाग्दो हुँदैन । हाम्रो काखी प्वालबाट अथवा भित्रबाट निस्कने शत्रु देखेर हामी बढी सतर्क र सावधान रहनुपर्छ । किनभने भित्री शत्रु धेरै डरलाग्दो हुन्छ । तर जस्तोसुकै शत्रुहरूसँग लडाईं गर्न परे पनि क्रोधलाई हटाई सहन सक्ने गुण भएमा अवश्य पनि आफ्नो विजय हुनेछ । कहिले पनि आफ्नो हार हुनेछैन । पराजित भएर बस्नुपर्ने छैन ।

यहाँ उल्लेख गर्न लागेको विशेष विषय नै कलह र झगडा नाश गर्नको लागि चाहिने ठूलो शस्त्र क्षान्ति अथवा "सहनशीलता" हो । यो हाम्रो व्यक्तिगत जीवनमा ज्यादै उपयोगी छ । अनि राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय शान्तिलाई पनि सहनशीलता धेरै उपकारक छ ।

मैले यहाँ आफूले देखेको र आफूमाथि घटेको एक दुई घटनाहरू प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

यस पंक्तिका लेखक एक पटक स्वयम्भूबाट सरासर शहरतर्फ लागिरहेको थिएँ । विष्णुमती पुल बिचमा पुगेँ, त्यहाँ शहरतर्फबाट एउटा फुर्तिलो व्यक्ति हात हल्लाउँदै आइरहेको थियो । स्वयम्भूतर्फबाट पनि एउटा कृषक जस्तो साधारण व्यक्ति शहरतर्फ लम्किरहेको थियो । अचानक दुवै जनाको हात जुधेछ । फुर्तिलो व्यक्तिको हात अलि कमलो परेकोले हो कि उसलाई दुखेछ । फलस्वरूप उसले रिसाउँदै कृषकको गर्दन समात्दै भन्यो- "तँ बाटोमा हिँड्न पनि जान्दैनस् कि क्या हो ? तेरो एकलौटी बाटो हो यो ? हेर ! कस्तो संग दुख्यो मेरो हात ।

क्रमशः

1. *What is Buddhism ?*

■ Ven. S. Dhammika

Question : Why is it that you don't often hear of charitable work being done by Buddhists ?

Answer : Perhaps it is because Buddhists don't feel the need to boast about the good they do. Several years ago the Japanese Buddhist leader Nikkho Nirvano received the Templeton Prize for his work in promoting inter-religious harmony. Likewise a Thai Buddhist monk was recently awarded the prestigious Magsaysay Prize for his excellent work among drug addicts. In 1987 another Thai monk, Ven. Kantayapiwat was awarded the Norwegian Children in rural areas. And what about the large scale social work being done among the poor in India by the Western Buddhist Order ? They have built schools, child minding-centres, dispensaries and small scale industries for self-sufficiency. Buddhists see help given to others as an expression of their religious practice just as other religions do but they believe that it should be done quietly and without selfpromotion. Thus you don't hear so much about their charitable work.

Question: Why are there so many different types of Buddhism ?

Answer: There are many different types of sugar: brown sugar, white sugar, granulated sugar, rock sugar, syrup and icing sugar but it is all sugar and it all tastes sweet. It is produced in different forms so that it can be used in different ways. Buddhism is the same. There is Theravada Buddhism, Zen Buddhism, Pure Land Buddhism, Yogacara Buddhism and Vajrayana Buddhism but it is all Buddhism and it all has the same taste - the state of freedom. Buddhism has evolved into different forms so that it can be relevant to the different cultures in which it exists. It has been reinterpreted over the centuries so that it can remain relevant to each new generation. Outwardly, the types of Buddhism may seem very different but at the centre of all of them is the Four Noble Truths and the Eightfold Path. All major religions, Buddhism included, have split into schools and sects. But the different sects of Buddhism have never gone to war with each other, they have never expressed hostility towards each other and to this day, they go to each other's temples and worship together. Such tolerance and understanding is certainly rare.

Question : You certainly think highly of Buddhism. I suppose you think your religion is right and all the others are wrong.

Answer : No Buddhist who understands the Buddha's teaching thinks that other religions are wrong. No one who has made a genuine effort to examine other religions with an open mind could think like that either. The first thing you notice when you study the different religions is just how much they have in common. All religions acknowledge that man's present state is unsatisfactory. All believe that a change of attitude and behaviour is needed if man's situation is to improve. All teach an ethics that includes love, kindness, patience, generosity and social responsibility and all accept the existence of some form of Absolute.

They use different languages, different names and different symbols to describe and explain these things; and it is only when they narrow-mindedly cling to their one way of seeing things that religious intolerance, pride and self-righteousness arise.

Imagine an Englishman, a Frenchman, a Chinese and an Indonesian all looking at a cup. The Englishman says, "That's cup." The Frenchman answers, "No it's not. It's a tasse." The Chinese comments, "You're both wrong. It's a pei." And the Indonesian laughs at the others and says "What fools you are. It's a cawan." The Englishman gets a dictionary and shows it to the others saying, "I can prove that it is a cup. My dictionary says so." "Then your dictionary is wrong," says the Frenchman "because my dictionary clearly says it is a tasse." The Chinese scoffs at them. "My dictionary is thousands of years older than yours, so my dictionary must be right. And besides, more people speak Chinese than any other language, so it must be a pei." While they are squabbling and arguing with each other, a Buddhist comes up and drinks from the cup. After he has drunk, he says to the others, "Whether you call it a cup, a tasse, a pei or a cawan, the purpose of the cup is to be used. Stop arguing and drink, stop squabbling and refresh your thirst." This is the buddhist attitude to the other religions.

to be continue...

मनूतयेगु पहः - 8

■ धम्मवती गुल्मा

शासनधज धम्माचरिय, अगगयहा गन्थवाचक पण्डित

महापिङ्गल जुल

न्हापाः न्हापा महापिङ्गल धयाम्ह जूजु छम्ह दु । व जुलसां नर्क मुक्त जुया न्हापाः न्हापा याना तःगु ल्यना च्वंगु पुण्यफलं जुजुया कुले जन्म काल । लिपा बौम्ह जूजु मदेवं वं राज्य चलेयात । तर वयाके नर्क वोगु पह दु । व जुजुया बांमलागु पह तंका बीपिं सुं सत्पुरुषपिं नं चू मला । उकिं वं वहे पहले मज्जा ताया नर्क जोनां वोग पहलं करपिन्त दुःख बिया न्त्याइपुताया च्वन । व जुजुया न्हाती न्त्याबलें नयागु इण्डी छपु खालि मजू । दुहां वोसां पिहां वसां, थाहॉ न्वहाँ जुइबले न्त्याम्ह नाप लाःसां नया कथिं टौ टौ धाय्क छयने दाइगु जुया च्वन । अथे दाया आया आया धका हालीगु सः न्यना व जुजुया मज्जा ताइ च्वनीगु जुया च्वन । सुयातं गुहाली बिया उपकार याना आनन्द तयागु बानि व जुजुयाके दुगु हे मखु । सुनां व जुजुयात थुकथं प्रजापिन्त व भारदार तयत दुःख बी मत्यो धका धाय् छगु मखु न सुयाके आँट हे दु । सुयातं छुं उपकार मयासे करपिन्त दुःख बिया जक राज्य चले याना च्वन ।

तर व जुजुया कय युवराज धाःसा देवलोकं सिना मनुष्यलोके जन्म कावोम्ह जुया च्वन । उकिं वया मने करपिन्त दुःख जुल धयागु शब्द न्यने मात्रं हे थःत दुःख कष्ट जूगु थें हे मती तया सुयातं छुं गुहालिबिया सेवा याय् माली धयागु करूणा चित्त दुम्ह बोधिसत्त्व जुयाच्वन । उकिं व युवराज जुलसां न्त्याबलें प्रजाजनपिंगु दुःख गथे याना मदय्का सुखी याय्फै धैगु मती तया परउपकारे जक न्त्याइपु ताया च्वनीम्ह जुया च्वन ।

थथे जूगुलि जनताया बौम्ह जुजुयात सिकं काय्म्ह युवराज हे जक यो । सुयां सुं मनु यैगु हे मनूया गुण खना खः । अले व मनूपाखें थःत गुहालि काय् दया हे जक खः ।

उकिं जनताया नं थःपिन्त हित जुइगु भिं जुइगु ज्यायाइम्ह, दया माया दुम्ह युवराज हे जक यो ।

संसारे भिपिं व सी हे माः मभिपिं नं सी हे माः । खालि साप हे भिम्ह छम्ह मत्थवं सित । ज्ञानिपिं जक याकनं सीगु । पापी पिन्त व हारां पिन्त जुलं यमराजं याकनं का मवो । थुलि हे जक फरक । सी धुंका नं लोकं प्रशंसा याका हाय् हाय् धाय्केगु बांलागु खँ खः । मेकथं धाय् साल धाःसा भिम्ह धाय्का भिंगु गती वनीगु व मभिम्ह धाय्का मभिंगु दुर्गती वनेगु लँहे फरक जुया वनीगु खः । छन्हु सीमागुला सुना नं पने मफु ।

उकिं व मभिम्ह पिङ्गल जुजु नं सित । काय्म्ह युवराज जुजु जुल । काय्म्ह भिम्ह जुजु जूगुलिं सारा जनता लय् लय् तातां उत्सव माने याना च्वस । कारण मभिम्ह जुजु मन्त । आः भिम्ह जुजुया पाः वल । आः देश भिनिगु जुल । जनतायात दुःख जुइ मखुत । न्हेन्हु तर्क न्हेन्हु जुजुया राज्याभिषेक भारि नक्सां माने यात । न्हेनु दुखु न्हेन्हु जुजु किसि म्हे च्वना देश चाट्यु

बिज्यात । सारा जनताया न्हेन्हु खा वो । सकसिनं जय जयकार यात । सकस्यां लयता वो । न्हेन्हु जुजुया नं साप लयता ।

थः बौ मदुगु न्हेनु दत । सकसिनं खुशी जक माने याना च्वन । जिमि अबु सीगुलिं सुं नुगः मछिका च्वपिं दुला धका सीकेगु इच्छा जुल । तर सुंहे नुगः मछिका च्वपिं मखं । दरबार पाखे लिहाँ वया च्वबले थथे विचार याना वल अहो । जिमि अबु जुजु जुया वनं हे जनतायात छुं हित सुख जुइगु ज्या याना मथकू । दुःख जक बिया सिना वन । उकिं सुं हे नुगः मछिका ख्वया च्वपिं म्दु खनि धका मती ततं दरवारया मू ध्वाखाय् ध्यन । अन ध्वाखा पाले छम्ह नुगः मछिका सुकुसुकु हिकुलना ख्वया च्वंगु जुजुं खन ।

अले जुजुया मने लयता बल-बल्लं छम्ह जा नुग मछिका ख्वया च्वम्ह दत का । ध्वाखा पाले यात जिमि अबु उपकार याना तःगु दु खनि का । उकिं ध्वाखा पालें जिमि अबुया गुण लुमंका च्वन खनि । उकिं ख्वया च्वंगु जुइ ।

न्हेन्हु जुजु ध्वाखा पाले लिक्क वना न्यन- हे पाले, छुं छाय् ख्वया च्वनागु ? जिमि अबुया गुण लुमंका ख्वया च्वनागु खः ला ?

पालें लिसः बिल- खः महाराज ।

जूजुं न्यन- एसा जिमि अबुं छन्त छु गुण उपकार याना तगु दु जुइ । आः अथे गुहालि याइपिं मन्त धका नुगः मछिका खोया च्वनागु ला ?

पालें धाल- मखु महाराज, छल्पोलया अबुं जित दस्तुर कथं जागीरया तलब बाहेक मेगु छुं बिया तःगु म्दु । छुं बनिसस नं विया तःगु म्दु ।

अले जुजुं न्यन- अथे छुं गुण म्दुसा छुं छाय् छु कारणं खोया च्वनागु ?

पालें धाल- महाराज, छल्पोलया अबुयाके न्त्याबलें नयागु कथिं छपु दु । थन दुहाँ वंके पत्तिं, पिहाँ वंके पत्तिं जिगु छयने टौ टौ धाय्क दाया वनिगु । आया-आया मघा तले दायगु सोंख दु । खंको सित नयागु कथिं नक्कीगु । छपिनि अबु सवारी जुइबले सुले जिक मनुत सुला बी । जि छम्ह जक सुले मछिं, उकिं न्त्याबलें छयने टौ टौ दाय्का च्वने माः । जिगु छयने धाः खों जक दु स्वया बिज्याहुं महाराज फुगे छ्यो दिका छने हे मफु । आः वस्पोल म्दु स्येलि भति-भति याउँया वल । याउँक छने खन । जिमित व जनता यात अथे दुःख बिया वंम्ह छपिनि अबु सिना नरके मखा वन जुइ । अन नरके वना नं जितः थेन्तुं नरके च्वपिं पाले तयत न दाया च्वनीगु मखा जुइ । अथे दाल कि ला यमदूत तय् मयेल धका थनन्तुं मखा लित तय् हइगु जुइ । अले हानं जि न्हापाथें हे छयं फुगे दिका छने मफैगु मखा जुइ धका नुगः मछिका ग्याना खोया च्वनागु महाराज ! सित धका गुण लुमंका खोयागु मखु बांमलागु पह लुमंका ग्याना खोया च्वनागु । क्रमशः

प्रिय जिज्ञासु,

छंगु पौ ध्यन । छं फुक्क धुताङ्गया बारे च्वया हयेगु निति गुगु इनाप याःगु खः, व पाय्छि जू । धर्मया खँ थुइकेगु निति थजाःगु उत्सुकता व जिज्ञासा दयाच्चने माः । छिमि प्रासां नं जिगु पौ पाखें यक्व खँ सीकल (थुइकल) धयागु खँ न्यानाः तच्चवंतं लयताल । लिपा लिपानं जिगु थजाःगु पौ थः पासापिन्तं क्यनेगु या । थुकें यानाः इमिसं नं बुद्ध धर्मया बारे छुं खँ सीके फइ ।

जिं थःगु निगूगु पतिइ स्वंगू धुताङ्गया बारे जक च्वयागु खः । अथेनं पौ यक्व ताहाः जुइ धकाः तायेकागु खः । तर थ्व इलय् (आः) भन यक्व च्वयेमाःगु दु, उकिं पौ ताहाः जुइ धकाः नं ग्याः । यग्गु थजु भचा ताहा जूसां थ्वहे पतिइ फुक्क धुताङ्गया बारे च्वयेगु कुतः याये । छं हथाय् मचासे धैर्यता पूर्वक ब्वनी धकाः आसा याये ।

४. सपदानचारीकांग

गामय् भिक्षाटन वनेगु इलय् छखाहे छँ मत्वःतुसे छसिकथं फुक्क छँय् नं भिक्षान्न ग्रहण यायेगु यात 'सपदानचारीकांग' धकाः धाइ । गुम्ह भिक्षु सपदानचारीकांग जुइ वं गामय् द्वाहां वने न्त्यःहे गांया बिचन बाघायात बिचाः यायेमाः । गुगु छँय्, गल्ली वा गामय् छुं प्राप्त जुइमखु अन गाहे मद्दु धकाः तायेकाः मेथाय् वने माः । तर गन भचा जकसां प्राप्त जुइ उकियात त्वता वनेगु पाय्छि मजू । सपदान चारी भिक्षु इलय् हे गामय् थ्यंकः वनेमाः । थये याये बलय् वयात कष्ट जुइमखु, वयात भिक्षा प्राप्त मजुइगु थाय्यात त्वःताः मेथाय् वने फइ । गुम्ह भिक्षुं थुगु धुताङ्ग ग्रहण याना काइ वं "जिं लालचि स्वभाव त्याग याये, सपदान चारीकांग ग्रहण यानाकाये" धकाः दृढ संकल्प यायेमाः ।

गुम्ह भिक्षु सपदानचारी जुइ वयात न्हियं न्हूपिं दाता लुइ, खाः तिमिला थें चक्कनी, कूलय् दइगु नुगःस्याः पहः वयाके दइमखु, बया नुगलय् सकसिगुं प्रति छगूकथंया अनुकम्पा दयाच्चनी अले व अल्पेच्छा (आपाः इच्छा मयाइम्ह) आदिथें जाःगु गुणं जाःम्ह जुइ । अथे जूगुलिं लोभ-लालचि स्वभावयात त्याग यानाः प्यक् हाकलय् तक जक मिखा लाइगु कथं छथों ब्वछुना जुइमाः संसारय् थःगु इच्छाकथं जुइत स्वइपिं भिक्षुत सपदानचारी जुइगु कुतः यायेमाः ।

५. एकासनिकांग

छगूहे आसनय् च्वनाः भोजन यायेगुयात एकासनिकांग धकाः धाइ । गुम्ह भिक्षु यक्व ताजिया भोजन त्याग यानाः छगूहे आसनय् च्वनाः भोजन याइ बया व ब्रतयात एकासनिकांग धकाः धाइ । थजाःम्ह भिक्षुं भोजन यानाच्वंगु इलय् बीहःगु भिक्षा ग्रहण याना बिज्याइ मखु । छायाघाःसां आसन पात कि धुताङ्ग स्वंगु जुइ ।

छगू हे आसनय् च्वनाः भोजन यायेगुलिइ लीनम्ह भिक्षुयात

भोजनया कारणं ल्वचं कयेका च्वनेमाली मखु । वं रसय् भलय् जुयाः थःगु ज्या स्यंकी मखु । अथे जूगुलिं चित्त शुद्ध यानाः छगूहे आसनय् च्वनाः भोजन यायेगुलिइ नुगः क्वसायेके ।

६. पात्रपिण्डिकांग

भिक्षुयाके भोजन यायेगु निति पात्र दइ, उगु पात्रय् च्वंगु भिक्षान्नयात पात्र-पिण्ड धकाः धाइ । गुम्ह भिक्षु पात्रपिण्ड जक म्वायेगु कुतः याइ वयात पात्र पिण्डक धकाः धाइ । थ्व धुताङ्गया पालन यायेगुयात हे पात्र पिण्डकांग धकाः धाइ । "मेगु पात्र (थल) यात त्याग याये, पात्रपिण्डकांग ग्रहण याये" थ्व निगु मध्यय् छगू खँपुति धुताङ्ग ग्रहण याना काइ । थनथाय् ध्यानं तयेमाःगु खँ छु धाःसां मेगु थल त्याग यायःगुया हुनि सिमाया हः तक छचले मज्यू ।

७. खलुपच्छाभत्तिकांग

'खलु' मयेल, गात, कायेमखुत धयागुया अर्थय् निपात खः । नये धुंकाः हानं लिसा तयेहःगु भोजनया नां पच्छाभत्त खः । लिसा कयाः नयेगु भोजन पच्छाभत्त भोजन खः । (थ्व अर्थय् खलुपच्छाभत्त धयागु लिसा मकासे न्हापांगु भोजनय् सन्तोष जुयाः नयेगु खः ।) अट्टकथा ग्रन्थय् धयातःगु कथं खलु छम्ह भोगः खः, वया म्हुतुइ च्वंगु फल कुतुं वनघाःसा हानं मेगु फल नइमखु । थ्व धुताङ्गधारी भिक्षुनं अथेहे जुइ ।

८. आरण्यकांग

आरण्यय् (गुँइ) च्वनेगुहे आरण्यकांग खः । गुम्ह गांया (छँया) लासा फांगा त्वःताः गुँइ वनाः च्वनी, वयात आरण्यक धाइ । उकियाहे धुताङ्गयात आरण्यकांग धाइगु खः । थ्व धुताङ्ग पालन यायेगुलिइ यक्व गुण दु । धाइकि-

पबिबित्तो असंसद्दो पन्तसेनासने रतो ।

आराधयन्तो नाबस्स वनवासेन मम्मसं ॥

एको अरञ्जे निवस्सं यं सुखं लभते यत्ति ।

रसं तस्स न विन्दन्ति अपि देवा सइन्वक्ख ॥

अर्थ- एकान्त चिन्तनय् लीन संसर्ग रहित, एकान्त शयनासनय् च्वनाः गुँइ च्वनेगुलिं नाथ (बूढ) यां नुगसय् लसता वयेकाः याकःचा गुँइ च्वनीम्ह (यति) गुगु सुख प्राप्त याइ अजाःगु सुख रस इन्द्रया नापं धःपिं सुयाहे दइमखु ।

पंसुकूलं च एसो व कवचं विष धारयं ।

अरञ्ज संगामतो अवसेस धुतामुधो ॥

समन्थो नचिरस्सेव जेतु मारं सबाहनं ।

तस्मा अरञ्जवासम्हि रतिं कयिराथं पण्डितो ॥

अर्थ- थ्व पांशुकुलयात कवच समान धारण यानाः अरण्य संग्रामय् धुताङ्गयात हतियार समान सुसज्जित जुयाः छुं दिनहे सेनाया नापं मारयात त्याके फुम्ह जुइ । उकिं गुँइ च्वनेगुली पण्डितं मन वंके । ■

धर्मकीर्ति विहार

गतिविधि

धर्मकीर्ति विहार अध्ययन मालिका शिवालय कार्यक्रम

२०६२ श्रावण २२ गते, शनिवार ।

विषय - बुद्ध शिक्षा र बुद्ध व्यवहार

स्थान- धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नः घः ।

प्रस्तुती- विजय लक्ष्मी शाक्य

कक्षा संचालक- श्याम लाल चित्रकार

यसदिन श्रद्धेय अश्वघोष भन्तेले भगवान बुद्धद्वारा प्रतिपादित चार आर्य सत्य अनुसार पुरानो अकुशल संस्कारहरू मध्ये अरूलाई चित्त दुख्ने गरी बोल्ने र काम गर्ने बानी छोड्नु पर्दछ भन्नुभयो । अहले गाली गत्यो भनी शत्रुता राख्नुजेल वैरभाव बढी शान्ति रहन्दैन । यस्तो अकुशल संस्कारलाई त्याग गरी भगवान बुद्ध चित्त शुद्ध पार्न सफल हुनु भयो र अरु भिक्षुहरूलाई पनि तालिम दिन सफल हुनुभयो । उपमाको लागि बुद्धकालिन वैशाली नगरमा बुद्ध शिक्षा अनुरूपको अभ्यास व्यवहारिक रूपमा अपनाउन सकेकोले नै त्यति समृद्धिशालि भएको हो ।

२०६२ श्रावण २२ देखि २०६२ भाद्र १९ गते ।

गुंला धर्म एक महिने जलपान कार्यक्रम

स्थान- श्रीघः विहार, काठमाडौं ।

प्रस्तुती- धनबहादुर नकर्मी, प्रमुख धर्मकीर्ति मिजंपुचः

धर्मकीर्ति विहार श्रीघः नः घलमा गुंला धर्म एक महिना सम्म बुद्ध पूजा, धर्मदेशना कार्यक्रममा सहभागी भएका सबै उपासक उपासिकाहरूलाई र श्रीघः विहारमा उपस्थित सबै उपासक उपासिकाहरूलाई धर्मकीर्ति मिजंपुचःको आयोजनामा जलपान दान कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो । दिनहुँ लगभग ३५० देखि ६०० जवान उपासक उपासिकाहरूलाई जलपान दान गरिएको उक्त कार्यक्रममा माल्पा, पुरी हलुवा, क्वाँटी, आलु तरकारी, निम्क, केक र क्षीर भोजन आदि दान गरिएको थियो ।

उक्त एक महिने जलपान दान कार्यक्रमको लागि आवश्यक आर्थिक सहयोग गर्नहुने दाता उपासक उपासिकाहरूको तर्फबाट उठेको कूलरकम खर्च यसरी रहेको छ ।

कूल आम्दानी रु. ७७५००।-

कूल खर्च रु. ५५५२८।-

बाँकी रहेको रकम रु. २१९७२।-

खर्च गरी बाँकी रहेको रकम बैकमा जम्मा गराइएको कुरा सबै दाता महानुभावहरूलाई जानकारी गराइएको छ ।

उक्त एक महिने जलपान दान कार्यक्रमको लागि चन्दा दिनुहुने चन्दा दाताहरूको नाम यसरी रहेको छ-

क) रु. १ हजार वा सो भन्दा

बढि चन्दा दिनुहुने

दाताहरूको नाम-

१. पूर्णमाया, सन्तमाया
र नानीमैया समूह

२. जितनारायण

३. नाती

४. दानकेशरी

५. ल्यास्स अजी पुचः

६. लक्ष्मी र

चिनीयादेवी समूह

७. अम्बर बहादुर

८. धनबहादुर र

राम बहादुर समूह

९. इन्दुमाया

१०. सानुसाहु

११. सूर्य देवी

१२. नानी मैया,

१३. तुलसी कृष्ण

१४. बसुन्धरा

१५. मोतीकृष्ण,

तारादेवी समूह

१६. कृष्ण देवी

१७. मुकुन्द, सानुमैया

१८. पूणदेवी

१९. लक्ष्मी कुमारी पुचः

२०. अम्बर बहादुर स्थापित

२१. न्हुच्छेमाया

२२. मचाम

२३. हरिमान

२४. आशाकाजी

२५. इन्द्रलाल

२६. धर्मदास

२७. इन्द्रमान पुच

२८. रामेश्वर

२९. सानो कुलवहादुर

३०. हर्ष वहादुर ।

ख) रु. १०० वा सो भन्दा

माथि चन्दा दिनुहुने

दाताहरूको नाम

१. क्वाबहाल पुचः

२. तीर्थमाया

३. स्व. तेजप्रभा

४. बसुन्धरा देवी

५. कीर्ति मैया

६. आनन्द

७. ज्ञान शोभा

८. पूर्ण मैया

९. लुल दाइ,

१०. महेश मान

११. गंगा देवी

१२. तीर्थ धारा

१३. पूर्ण वहादुर

१४. सानुमैया
१५. सन्ता
१६. पुण्य रत्न
१७. श्रीप्रभा
१८. लक्ष्मी नारायण
१९. सूर्यमाया
२०. पूर्णमाया
२१. स्व. अष्टमान
२२. सानुमाया
२३. दानमाया
२४. रत्न बहादुर
२५. हेराशोभा
२६. लक्ष्मी देवी
२७. लक्ष्मी
२८. ठूलो कुलबहादुर
२९. कण्ठदेवी पुचः
३०. स्व. कान्छी
३१. स्व. हरिनारायण
३२. स्व. हेरामान
३३. कृष्ण देवी
३४. चन्द्रमाया
३५. मोहनदेवी
३६. नानी
३७. इश्वरी
३८. दिलमाया
३९. दशमाया
४०. शान्ति
४१. हिरादेवी
४२. स्व. राधाकृष्ण
४३. पूर्ण केशरी
४४. सानुनानी
४५. दानदेवी
४६. कृष्णमाया
४७. नानीमैया
४८. सन्तुमाया
४९. नानी

५०. ओमदेवी
५१. समती
५२. वीणा
५३. सानुमाया
५४. नातीदाई
५५. ज्ञानी
५६. पद्ममाया
५७. आशामरु
५८. नानीहेरा
५९. अनारदेवी
६०. मिश्री
६१. कृष्ण
६२. हेरादेवी
६३. हरिमाया
६४. धर्मवीर, हेरावीर समूह
६५. धर्म
६६. तारावीर
६७. रामहरी
६८. गजरत्न
६९. पूर्णहेरा पुचः

ग) र. २० बा सो भन्दा
बढी चन्दा दिनुहुने
दाताहरूको नाम

१. नानी
२. हेरामान
३. सुभद्रा
४. अञ्जला
५. तिर्य माया
६. अमृतलक्ष्मी
७. रमिता
८. कृष्णदेवी
९. लक्ष्मी
१०. मैया
११. पूर्णमाया
१२. अष्टमाया

२०६२ भाद्र ४ गते, शनिवार ।

विषय - बुद्ध शिक्षाको विशेषता

स्थान- धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघः, काठमाडौं ।

यसदिन मदन रत्न मानन्धरले छलफल कार्यक्रम संचालन गर्नुहुँदै भन्नुभयो- “आफ्नो तर्फबाट अरुलाई बाधा नपुऱ्याउने गरी जीवन जिउनु नै बुद्ध शिक्षा हो। बुद्ध शिक्षालाई आफ्नो जीवनमा अभ्यास गर्नसकेको खण्डमा आफूलाई दुःख पर्दा पनि दुःखबाट अलग राख्न सकिनेछ ।

आज हाम्रो समाजमा धेरैजसो मानिसहरूले बुद्ध शिक्षा अध्ययन गरे जस्तै यसलाई अभ्यास गर्न नसकेको कारणले समाज प्रदुषित हुन पुगेको छ । ससाना बालबालिकाहरूले समेत छलकपट गर्न सिपालु भइसकेका छन् । यसले गर्दा समाजमा थुप्रै समस्याहरू उत्पन्न भइरहेका छन् ।

बुद्धले हामीलाई संसारमा दुःख छ र दुःखको कारण पनि छ, यो दुःख हटाउने उपाय पनि छ, र त्यो दुःखहटाउने मार्गहरू पनि बताएर जानुभएको छ । दुःखलाई मात्र अगाडि राख्दा मानिसहरू निराश भई कहिले काहिं सामूहिक आत्महत्या समेत गर्न पुग्छन् । तर बुद्धले यसरी निराश हुने शिक्षा दिनुभएको छैन । स्वावलम्बन बन्ने शिक्षा दिनुभएको छ ।

अनित्यलाई त धेरैजसो व्यक्तिले बताउँदै गएका छन् । तर अनात्म विषयमा बुद्धले मात्र बताउनु भएको छ । बुद्ध शिक्षाको सबभन्दा महत्त्वपूर्ण विशेषता नै चतुआर्य सत्य र आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग हो ।

२०६२ भाद्र ११ गते, शनिवार ।

विषय- मिलिन्द प्रश्न

स्थान- धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघः काठमाडौं

प्रस्तुती- विजय लक्ष्मी शाक्य ।

कक्षा संचालक- श्यामलाल चित्रकार ।

यसदिन श्रद्धेय धम्मवती गुरुमाले मिलिन्द प्रश्न विषयमा प्रवचन दिनुहुने क्रममा बुद्ध गुण स्मृति प्रतिलाभ, दुःख निरोध, ब्रह्मलोक, दुई लोकमा उत्पत्ति हुने विषय, बोधिअङ्ग, पुण्य र अपुण्य, जानाजानी गरेको पापकर्म र अनजानले गरेको पापकर्म उत्तर कुरु आदि द्वीप गमन विषय, दीर्घ अस्थि विषय, आश्वास प्रश्वास निरोध विषयमा मिलिन्द राजाले सोधिएका प्रश्नहरूलाई भिक्षु

नागसेनले कसरी कुशलतापूर्वक उत्तर दिनु भयो भन्ने विषयमा बताउनु भएको थियो ।

२०६२ श्रावण ६-१० सम्म ।

बौद्ध पुस्तक प्रदर्शनी

स्थान- नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान, कमलादी ।

प्रस्तुती- मीना तुलाधर

लुम्बिनी विकास कोष र राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान को आयोजनामा संचालित पाँचदिने बौद्ध पुस्तक प्रदर्शनी कार्यक्रममा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी धर्मकीर्ति विहार को तर्फबाट पनि विभिन्न पुस्तकहरू प्रदर्शन गरिएको थियो । धर्मकीर्ति प्रकाशनको रूपमा रहेका ती पुस्तकहरू प्रदर्शनका लागि राखिएका मात्र नभई विभिन्न पुस्तकहरू विक्री पनि गरिएको थियो ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी पुस्तकालयको तर्फबाट नेपाली भाषा, नेपाल भाषा र अंग्रेजी भाषा समेत गरी जम्मा १४९ थरी पुस्तकहरू प्रदर्शनका लागि राखिएका थिए भने अन्य २५ थान पुस्तकहरू विक्रीको लागि राखी विक्री समेत गरिएको थियो । साथै धर्मकीर्ति पत्रिका पनि करीव ५४ प्रति विक्री गरिएको थियो । धर्मकीर्ति विहारबाट यस पुस्तक प्रदर्शन कार्यक्रमका लागि मीना तुलाधर संयोजिका रहनुभएको थियो ।

उक्त ५ दिने पुस्तक प्रदर्शनी कार्यक्रममा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीबाट पुस्तक विक्री गरी प्राप्त गरेको आम्दानी र खर्च विवरण यसरी रहेको छ ।

आम्दानी-

• पुस्तक र पत्रिका विक्री गरी उठेको रकम रु. ३३९९।-

खर्च-

१. यातायात खर्च	रु. ४०७।-
२. बील	रु. ५०।-
३. पोलिथिन ब्याग	रु. ६५।-
४. मिनरल वाटर (पानी)	रु. ३०।-
जम्मा खर्च रु.	५५२।-

• आम्दानीमा खर्च कटाई

बाँकी रहेको रकममा रु. २८३०।-

पुस्तक प्रकाशन कोषको लागि धम्मवती गुरुमांलाई बुझाइएको र रु. १७ धर्मकीर्ति पत्रिकाका प्रमुख व्यवस्थापकलाई बुझाइएको व्यहोरा अवगत गराइन्छ ।

उक्त ५ दिने कार्यक्रममा विहान ११ बजेदेखि साँझ ४ बजे सम्म प्रदर्शन कक्षमा रही सहयोग गरिदिनु हुने सहयोगीहरूको नामावली यसरी रहेको छ ।

मीना शोभा शाक्य, कमलमैत्रा, कल्पना, मीना, विजयलक्ष्मी, इन्द्रकुमार, सुभद्रा, मिनरवती, प्रसन्न काजी, रामेश्वरी, उत्तम आदि ।

धर्मकीर्ति विहारमा एकमहिने बुद्धपूजा र धर्मदेशना

धर्मकीर्ति विहारमा गुंला (२०६२ श्रावण २२ देखि भाद्र १९ सम्म) एकमहिना सम्म बुद्ध पूजा, धर्मदेशना कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । उक्त एकमहिने कार्यक्रममा धम्मवती गुरुमां, चमेली गुरुमां, अनुपमा गुरुमां, खेमावती गुरुमां, दानवती गुरुमां, त्यागवती गुरुमां र कुसुम गुरुमां आदिबाट बुद्धपूजा कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो भने प्रवचन गर्नुहुने प्रवचकहरू यसरी रहनु भएको थियो-

धम्मवती गुरुमां, चमेली गुरुमां, अनुपमा गुरुमां, खेमावती गुरुमां, दानवती गुरुमां, त्यागवती गुरुमां, कुसुम गुरुमां, इन्दावती गुरुमां, जयवती गुरुमां, वीर्यवती गुरुमां, शुभवती गुरुमां, सुरमावती गुरुमां, धम्मविजया गुरुमां, मोलिनी गुरुमां, अष्टेलियन गुरुमां, चिन्तामणी योगी आदि ।

धर्मकीर्ति रनिङ्ग शील्ड हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता सम्पन्न

२०६२ भाद्र २१-२५

स्थान- धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघल, काठमाडौं ।

२५९३ औं धर्मचक्र प्रवर्तन दिवस तथा गुरुपूर्णिमा एवं पूज्य धम्मवती गुरुमांको ७१ औं जन्मोत्सवको पुनित उपलक्ष्यमा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको आयोजनामा पाँचौं धर्मकीर्ति रनिङ्ग शील्ड अन्तर निम्न माध्यमिक विद्यालय बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता २०६२ सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको छ । उक्त प्रतियोगितामा कुल १८ वटा विद्यालयहरूले भाग लिएका थिए । २०६२ भाद्र २५ गते शनिवारका दिन फाइनल प्रतियोगितामा शान्ति शिक्षा मन्दिर मा.वि. विद्यालय प्रथम भई विजयी बन्न सफल भएको थियो ।

यस प्रतियोगिताको विस्तृत विवरण अर्को अंकमा प्रस्तुत गरिने छ ।

मेरो हृदयले

■ भिक्षु संघरक्षित, संघाराम

मेरो हृदयले के भन्छ सुन !
बिन्ती ! एकचोटि त मनमा गुन ॥

पवित्र श्रद्धाको जागरण गर है
त्याग चेतना मनमा उब्जाउन ।
सदैव शीलाचरण गर है
आफ्नो व्यक्तित्व स्वयं उकास्न ॥

स्मृति बढाऊ, प्रज्ञा जगाऊ
कुशल - अकुशलको ज्ञात गर्न ।
धर्म सुन, बहुश्रुत बन
राम्रो पथमा अधि बढ्न ॥

श्रद्धाले कुशल कार्यमा तिम्रो
भुकाव बढाउनेछ यो राम्रो ।
त्याग चित्त तथा दानकार्यले भन
लोभलाई गर्दछ है पूर्णतः छेदन ॥

हिरिले अनैतिक कार्यमा सधैं
लज्जाको जागरण गरिदिन्छ है ।
ओतप्पले नीचकृत्यमा भय राख्दै
प्रशंसनीय चारित्र त हुन्छ यसै ॥

ज्ञानमार्गमा हिंडी पण्डित बनी
सत्कार्यको पहिचान गर-गर ।
प्रज्ञाको कम्पन गराइकन तिम्री
दृढ बन तष्मात् अधि सर-सर ॥

मेरो हृदयले के भन्छ सुन !
बिन्ती ! एकचोटि त मनमा गुन ॥

मन

इच्छा वा आवश्यकता समयको अन्तरालमा तौलिनू
स्वरूप फरक भएता पनि लालसा जीवितै रहन्छ ।
क्षणमा प्रफुल्लित क्षणमा बिचल्लित अस्थिर मन
उसमाथि एक पछि अर्को थपिएको इच्छा भन ॥

प्राप्तिलाई लिएर बैचैन मन, तुलना गर्छ अरुसित
लक्ष्य प्राय गन्तव्य विहिन, आफ्नै हो कमजोरी र दोष ।
मात्र जीवन जिउनमा सीमित, परिवर्तन त बहाना भयो
कोशिशै नगरी कसरी हुन्छ, कामना मनको पूरा सरी ॥

डुबिदै जाँदा कहिलेकाही विसाईदिऊँकि जीवन
तर सोच्छु नआउने होइन एकदिन मेहनतको रड
समस्या हुंदो हो त जीवनमा संघर्ष छ
अभाव हुंदो हो त जीवनमा आश छ ॥

मुक्ति र पीडा नछुट्टिने जोडी हो
संघर्ष र निरन्तरता अस्तित्वको खोजी हो ।
सोचे अनुरूप सामान्य भईदैन सदैव स्थिति
हरदम सामान्य पार्नु पर्दो रहेछ मनको नै गति ॥

क.सं. ४६६
गोपाल कृष्ण मानन्धर
खाचानती, तलाखी
घर नं. ७५, बडा नं. ३०
फोन: ४२६१८६०, ९८४१-३२३४७
६. १००५१-

● रूपमा सेवा गर्नु पनि आफ्नै मनको तत्प्राप्त
तुम विन्दु, परिश्रम जगाउने तत्प्राप्त, तत्प्राप्त
असमान्य ज्ञान तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त
तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त
तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त, तत्प्राप्त

धर्म प्रचार

समाचार

भिक्षु विमलानन्द अभिनन्दित

२०६२ आषाढ ८ गते । तानसेन ।

भिक्षु विमलानन्द महास्थविरको ७७ औं शुभ जन्मोत्सवको उपलक्षमा, उहाँलाई म्यानमार सरकारबाट अगग महा सद्ब्रह्म जोतिकधज उपाधिले विभूषित गरेको शुभ उपलक्ष्यमा तथा बौद्ध युवा संघको १७ औं एवं बौद्ध महिला समितिको २१ औं वार्षिकोत्सवको उपलक्षमा बौद्ध युवा संघ र बौद्ध महिला समिति श्री महाबोधि विहार तानसेनले भिक्षु विमलानन्द महास्थविरलाई अभिनन्दन गरेको समाचार छ ।

प्रमुख अतिथी भिक्षु कोण्डञ्जले पाल्पा जिल्ला बुद्ध धर्मलाई योगदान पुऱ्याउन नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने भिक्षुहरूको जन्मथलो रहेको र सोही अनुसार भिक्षु विमलानन्द महास्थविर पनि एक सम्मानित भिक्षु हुनुहुन्छ भन्नुभयो ।

समारोहमा भिक्षु विमलानन्द तथा भिक्षु कोण्डञ्जलाई बौद्ध युवा संघ र बौद्ध महिला समितिका तर्फबाट उपहार स्वरूप पाल्पाली करुवा प्रदान गरिएको थियो ।

विजन कुमार वज्राचार्यले संचालन गर्नु भएको उक्त समारोहको अन्त्यमा दिपेन्द्र काजी शाक्यले धन्यवाद तथा पूर्णमाया महर्जनबाट पुण्यानुमोदन गरी समारोह सम्पन्न गरिएको थियो ।

प्रवचन कार्यक्रम सम्पन्न

तानसेन-गुँला धर्म अन्तरगत पञ्चदान अष्टमीको अवसरमा ज्ञानमाला संघ, आनन्द विहार तानसेनको आयोजनामा अन्तर्राष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, शंकर नगरबाट पाल्नुभएका विहारका अध्यक्ष श्रद्धेय भिक्षु जटिलज्यूको प्रमुख आतिथ्यमा धार्मिक प्रवचन कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । ज्ञानमाला भजन, शीलप्रार्थनाबाट शुरु भएको उक्त प्रवचन कार्यक्रममा श्रद्धेय विशुद्धाचार्यबाट बुद्धका मंगलसुत्र पाठको ११ वटा गाथा वारे प्रकाश पार्नु भएको थियो । कार्यक्रमको अन्तमा प्रमुख अतिथी भिक्षु जटिलबाट संस्कार, चित्त तथा कुशल कर्म आदिका विषयमा सारगर्भित प्रवचन दिनु भएको थियो । कार्यक्रम सर्जुलाल वज्राचार्यबाट संचालन भएको थियो ।

श्रीमती पूर्णमाया महर्जनको सभापतित्वमा संचालित उक्त कार्यक्रम प्रमुख अतिथी भिक्षु कोण्डञ्जबाट कलात्मक पानसमा दीप प्रज्वलन तथा बुद्ध प्रतिमामा पुष्प गुच्छा चढाई शुभारम्भ गरिएको थियो । कार्यक्रममा सुश्री सुमना शाक्यले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो भने प्रविन राज शाक्यबाट संघको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र सौन्दर्य शाक्यले समितिको वार्षिक आय व्यय प्रस्तुत गर्नुभएको थियो दिपेन्द्र काजी शाक्यले अभिनन्दन पत्र वाचन गरी भिक्षु विमलानन्द महास्थविरलाई पूर्णमाया महर्जनबाट प्रदान गरिएको सो समारोहमा सर्जुलाल वज्राचार्य, राजेन्द्र बहादुर वज्राचार्य, कविन्द्र वज्राचार्य, विनयराज वज्राचार्य, छत्र राज शाक्य, शिल बहादुर वज्राचार्य लगायतका वक्ताहरूले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै भिक्षु विमलानन्द महास्थविरको व्यक्तित्व विषयमा चर्चा गर्नुभएको थियो ।

मैत्री बोधिसत्त्व विहारमा बुद्ध पूजा र धर्मदेशना

२०६२ असार ३० गते र श्रावण २९ गते
स्थान- मैत्री बोधिसत्त्व विहार जमल ।

माथि उल्लेखित दुबै मितिहरूमा स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन खलःबाट भजन प्रस्तुत पश्चात् कार्यक्रममा उपस्थित सबै उपासक उपासिकाहरूलाई धम्मवती गुरुमाले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएको थियो । बुद्धपूजा कार्यक्रम पश्चात् धम्मवती गुरुमाले धर्मदेशना गर्नु भएको थियो ।

उक्त कार्यक्रमहरूमा उपस्थित हुनु भएका सबै सहभागीहरूलाई मिति २०६२ असार ३० गते दाताहरू नानी मैया वज्राचार्य छाउनी र मन्दीरा वज्राचार्य ढोकाबहालबाट जलपान दान गर्नुभएको थियो भने मिति २०६२ श्रावण २९ गते श्याम मान वज्राचार्य, प्राणमाया वज्राचार्य प्रमुख सपरिवारबाट जलपान दान गर्नुभई पूण्य संचय गरिएको थियो ।

भिक्षु महासंघको सचिवमा भिक्षु कोण्डन्य

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको सभापतित्वमा १८-०२-०६२ कादिन बसेको महासंघको बैठकले कार्यसमितिका सदस्य भिक्षु कोण्डन्यलाई सर्वसम्मतिले सचिव पदमा नियुक्त गरिएको छ । पूर्व सचिव भिक्षु बोधिसेन महास्थविर ले स्वास्थ्यका कारण पेश गरेको राजिनामा ससाधुवाद स्वीकृत गरिएपछि वर्तमान बुद्ध विहार भृकुटीमण्डपका प्रखुम, सुखी होतु नेपालका अध्यक्ष, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा, पाठ्यक्रम विकास तथा निर्माण समितिका प्रमुख, विश्वशान्ति बौद्ध शिक्षालयका उपाध्यक्ष संगसंगै विभिन्न धार्मिक क्षेत्रसित सम्बन्धित भिक्षु कोण्डन्यलाई महासंघको सचिव पदमा नियुक्त गरिएको हो । वर्तमान अवस्थामा आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर अध्यक्ष रहनुभएको महासंघमा भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर उपाध्यक्ष हुनुहुन्छ ।

अधिराज्यव्यापी परियत्ति हाजिर जवाफ प्रतियोगिता हुने

नेपालका दोस्रा जेष्ठ भिक्षु संघउपनायक तथा नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाका संस्थापक शिक्षाध्यक्ष श्रद्धेय

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको ८५ औं जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा सुखी होतु नेपालको पहलमा नेपाल अधिराज्यव्यापी "परियत्ति धम्म कप" बौद्ध हाजिर जवाफ प्रतियोगिताको आयोजना गरिने कुरा सार्वजनिक गरिएको छ ।

सुखी होतु नेपालका सचिव भिक्षु निगोधका अनुसार सो प्रतियोगिता यहि आउँदो २०६२ आश्विनको दोस्रो हप्तामा सुरु गरी आश्विन महिनाकै २२ गते शनिवारका दिन फाइनल प्रतियोगिता हुनेछ । त्यस्तै उहाँका अनुसार नेपाल अधिराज्य व्यापि परियत्ति केन्द्रहरूकाबीच रनिङ शिल्डको रूपमा यस प्रतियोगितालाई सुखी होतु नेपालले तीन वर्ष सम्म आयोजना गरि पछि कोषको समेत स्थापना गरि नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षालाई नै पूर्णतः हस्तान्तरण गर्नेछ । पहिलो पटक रनिङ शिल्डको रूपमा आयोजना हुन लागेको सो प्रतियोगिताको धर्मानुशासकमा त्रय महास्थविर भिक्षु अश्वघोष, आचार्य भिक्षु कुमारकाश्यप र भिक्षु ज्ञानपूर्णिक रहनुभएको छ । यसरी नै सल्लाहकारहरूमा भिक्षु पञ्जालोक, भिक्षु बोधिज्ञान, भिक्षुणी धम्मवती, धर्मरत्न शाक्य "त्रिशुली", अमिता दाख्वा रहनु भएको छ । भिक्षु कोण्डन्यको मूल संयोजकत्वमा विभिन्न समिति र उपसमितिहरू पनि गठन भएको छ ।

स्मरणीय छ, बौद्ध युवाहरूको यस संस्थाले बुद्ध शासनको अभिवृद्धि सम्बन्धी पत्रिका तथा विभिन्न महत्वपूर्ण ग्रन्थहरूको प्रकाशन तथा वितरण, प्रव्रज्या समारोह, स्वयंसेवक कार्य एवं क्यासेट, क्यालेन्डर, टिसर्ट, पम्प्लेट प्रकाशन आदि विभिन्न रचनात्मक शिक्षामूलक तथा प्रचार मूलक कार्यक्रमहरू गरिदै आएको छ ।

धर्म संघ बुद्ध विहार पोखराको स्वर्ण जयन्ती

२०६२ श्रावण १५, धर्मसंघ बुद्ध विहार, पोखरा ।

धर्मसंघ बुद्ध विहार पोखराको स्वर्ण जयन्ती उत्सव तथा सद्धर्म सभाको १५ औं वार्षिक साधारण सभा एक भव्य समारोहका विच विविध कार्यक्रमका साथ सम्पन्न भएको समाचार छ ।

सो अवसरमा सद्धर्म सभाका सदस्य परिवार मध्येका जेष्ठ नागरिकहरूलाई श्रद्धेय भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरबाट दोसल्ला ओढाई अभिनन्दन गरिएको

थियो । यसरी नै उक्त सभाका सदस्य परिवारका २०६१ सालको S.L.C. परीक्षामा उत्तीर्ण भई उत्कृष्ट अंक हासिल गर्न सफल विद्यार्थीहरूलाई “सद्धर्म सभा प्रतिभा पुरस्कार” बाट सम्मानित गरिएको थियो भने S.L.C. परीक्षा उत्तीर्ण अन्य विद्यार्थीहरूलाई सहभागी सद्धर्म सभा पुरस्कार प्रदान गरी प्रकाशमान गुभाजुबाट सम्मान गरिएको थियो । सोही अवसरमा विहार स्थापना भएको लगत्तै पहिलो चुडाकर्म २०१३ का कजि तिलक मान गुभाजुलाई पनि दोसल्ला ओढाई सम्मान गरिएको थियो ।

यस अघि धर्मसंघ बुद्ध विहारले प्रकाशन गरेको स्वर्ण जयन्ती स्मारिका-२०६२, श्री दिवाकर वास्तोलाले विमोचन गर्नुभएको थियो । सोही अवसरमा प्रमुख अतिथि भिक्षु ज्ञानपूर्णिकबाट शील प्रार्थना गराउनुका साथै धर्मदेशना गर्नुभएको थियो ।

श्याम शाक्यबाट स्वागत मन्तव्यतथा संस्थाको ५० औं गतिविधि प्रकाश पारिएको र कुलामान बुद्धाचार्यको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा आ-आफना शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुने महानुभावहरू यसरी हुनुहुन्थ्यो— श्री दिवाकर वास्तोला, श्री हेम बहादुर प्रधान, श्री विल बहादुर गुरूङ्ग, श्री प्रकाशमान गुभाजु आदि ।

म्याग्दी बौद्ध संघको साधारण सभा सम्पन्न
श्रावण २२ गते, बेनीमा ।

म्याग्दी जिल्लाको सदरमुकाम बेनीवजारमा रहेको म्याग्दी बौद्ध संघको चौथो साधारण सभा २०६२ श्रावण २२ गते शनिवार बेनीमा अवस्थित बौद्ध चैत्य परिसरमा सम्पन्न भएको समाचार छ । उक्त साधारण सभा संघका सल्लाहाकार सदस्य श्री नर बहादुर थापा मगरज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा संघका अध्यक्ष यजनलाल शाक्यज्यूको सभापतित्वमा सम्पन्न भएको थियो । सो अवसरमा बुद्ध पुजा र ज्ञानमाला भजनहरू पनि प्रस्तुत गरिएको थियो । त्यसैगरी साधारण सदस्य श्री सुरज कुमार श्रेष्ठ, सल्लाहाकार सदस्य श्री मुक्ति रोका मगर, र संस्थापक अध्यक्ष श्री प्रकाश कुमार श्रेष्ठज्यूहरूले साधारण सभाको सफलताको कामना गर्दै शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नु भयो भने संघको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सचिव याम शाक्यले र आर्थिक प्रतिवेदन कोषाध्यक्ष कुविर श्रेष्ठज्यूले

प्रस्तुत गर्नु भयो साथै संघको भातृसंगठनको रूपमा रहेको महिला बौद्ध संघको पनि वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सचिव शुशिला शाक्यज्यूले र आर्थिक प्रतिवेदन कोषाध्यक्ष आशमाया शाक्यज्यूले प्रस्तुत गर्नु भयो । त्यसै गरि उक्त सभाले युवावर्गलाई संगठित रूपमा अगाडि लैजान र बुद्ध शिक्षामा व्यापकता ल्याउन श्री राजेन्द्र श्रेष्ठज्यूको अध्यक्षतामा राजेश शाक्य उपाध्यक्ष कृष्ण धर्तिमगर सचिव, सुविन श्रेष्ठ कोषाध्यक्ष, हरि गिरि सह-सचिव, सचिन चौधरी, वम बु. पुन, रंजिता शेरचन, कल्पना पुन दिपेन्द्र श्रेष्ठ र सागर थापा सदस्यहरू रहेको युवा बौद्ध संघ गठन गरिएको छ । सो सभामा संघका सह-सचिव सुविन ज्यूले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नु भयो भने संघका सचिव याम शाक्यज्यूले कार्यक्रमको संचालन गर्नु भएको थियो ।

गणमहाविहारको ४२ औं स्थापना दिवस
२०६२ श्रावण २०-२३ । स्थान- गणमहाविहार ।

वि.सं. २०२० सालमा स्थापना गरिएको ऐतिहासिक गणमहाविहारको ४२ औं स्थापना दिवस ४ दिनसम्म विविध रचनात्मक कार्यक्रमहरूको आयोजना गरी भव्यताका साथ सम्पन्न गरिएको समाचार छ । धर्म विजय पदनको आयोजनामा संचालित उक्त चार दिने कार्यक्रममा रक्तदान, आँखादान, भिक्षाटन कार्यक्रम पनि समावेश गरिएको थियो भने श्रावण २३ गते गणमहाविहार स्थापना दिवस समारोहमा भन्ते गुरुमाहरूलाई दान प्रदान, मदन स्मारक मा.वि. ललितपुरका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान, संघ संस्थाहरूलाई धर्म उपहार प्रदान रक्तदान, आँखादान गर्ने दाताहरूलाई प्रमाण पत्र वितरण आदि कार्यक्रमहरू पनि सम्पन्न गरिएको थियो ।

संस्थापक दिवस एवं अभिनन्दन कार्यक्रम
२०६२ भाद्र ५, आनन्द कुटी विद्यापीठ, स्वयम्भू ।

श्रद्धेय आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरबाट स्थापित आनन्दकुटी विद्यापीठको १५ को संस्थापक दिवसको उपलक्ष्यमा माननीय खेलकूद तथा शिक्षा सहायक मन्त्री श्री सिनेट श्रेष्ठज्यूको प्रमुख आतिथ्यमा सार्वजनिक शैक्षिक गुठी एवं विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूको परिचयात्मक कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको समाचार छ । सोही कार्यक्रममा भिक्षु कुमार काश्यप, भिक्षु

अश्वघोष एवं डा. भद्रमान तुलाधरलाई अभिनन्दन पनि गरिएको थियो ।

३५ औं वार्षिक साधारण सभा

२०६२ श्रावण २२ । स्थान- युवक बौद्ध मण्डल, इटीटोल ।

युवक बौद्ध मण्डलको ३५ औं वार्षिक साधारण सभा मण्डलका वरिष्ठ सल्लाहकार तथा माननीय सँस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री श्री बुद्धिराज बज्राचार्यज्यूको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको समाचार छ । उक्त कार्यक्रममा मण्डलको १९ औं केन्द्रिय कार्यकारिणी समितिको निर्वाचन पनि सम्पन्न भएको कुरा बुझिएको छ ।

साधारण सभा एवं पुस्तक विमोचन

२०६२ भाद्र ११, धम्महल । नगदेश बृद्ध विहार, मध्यपुर ।

धर्मोदय सभा, मध्यपुर थिमि नगर शाखा नगदेशको दोश्रो साधारण सभा उद्घाटन एवं "सिंहलद्वीप श्रीलंका एक अध्ययन" पुस्तक विमोचन कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको समाचार छ । भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले पुस्तक उद्घाटन गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा धेरवाद केन्द्रिय दायक परिषदका अध्यक्ष बखतवहादुर चित्रकार युवा बौद्ध समूहका सल्लाहकार हर्षमुनि शाक्य, ज्यापू गुठी महासंघका अध्यक्ष विपेन्द्र महर्जन एवं स्थानीय बुद्धिजीवि एकजनाको तर्फबाट पनि मन्तव्य व्यक्त गरिएको थियो ।

उक्त अवसरमा नगदेश धर्मोदय शाखाका सचिव कृष्णकुमार प्रजापतिले एक वर्षको गतिविधि प्रतिवेदन सुनाउनु भयो ।

धर्मोदय सभाको नवौं राष्ट्रिय सम्मेलन

२०६२ भाद्र २३ गते, बिहिबार ।

स्थान- नगरमण्डप श्रीकीर्ति विहार, कीर्तिपुर, काठमाडौं ।

धर्मोदय सभाका केन्द्रीय अध्यक्ष भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको सभापतित्वमा र माननीय सँस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री श्री बुद्धिराज बज्राचार्यको प्रमुख आतिथ्यमा धर्मोदय सभाको नवौं राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न भएको समाचार छ । भिक्षु अश्वघोष महास्थविर बाट शील प्रार्थना गराउनु भएपछि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघबाट मङ्गलपाठ, स्वयम्भू पुरानो गुम्बाबाट बुद्ध प्रार्थना र बज्राचार्य संरक्षण गुठीबाट स्वस्तिवाचन गरिएको सो कार्यक्रममा धर्मोदय सभाका महासचिव श्री सुवर्ण

शाक्यले स्वागत भाषण गर्नुभएको थियो ।

प्रमुख अतिथिज्यूबाट बौद्ध झण्डोत्तोलन गर्नुका साथै बोधिदीप प्रज्वलन गर्नुभई उद्घाटन गर्नुभएको सो समारोहमा धर्मोदय सभाका उपाध्यक्ष डा. त्रिरत्नमान तुलाधरले श्री ५ महाराजाधिराजबाट सम्मेलनलाई पठाइबक्सेको शुभकामना सन्देश पढेर सुनाउनु भएको थियो । आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्ने क्रममा प्रमुख अतिथि माननीय मन्त्रीज्यूले लुम्बिनी गुरुयोजनालाई तीन वर्षभित्र पूरा गर्न सरकार लागि परेको विचार व्यक्त गर्नुभयो सर कारले यसपालि यस गुरुयोजनालाई आठ करोड विनियोजन गरेको र हालसम्म यस गुरुयोजनाले ६१ विगाहा जग्गाको मुआब्जा दिइसकेको जानकारी पनि दिनुभएको थियो ।

४२ शाखाका प्रतिनिधिले भाग लिएको सो समारोहमा आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले भन्नुभयो- "देशमा शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्नको लागि सबभन्दा पहिला जनताको न्यूनतम आधारभूत आवश्यकताहरू पूरा हुनुपर्ने देखिन्छ । उचित तरिकाले खाने, बसोबास गर्ने, लुगाफाटाको व्यवस्था हुनु, स्वास्थ्योपचारको व्यवस्था हुनु, राम्रो शिक्षाको व्यवस्था हुनु अनिवार्य छ । यसको साथै सुखपूर्वक जीवन बिताउनका लागि राम्ररी विचारधारा मिल्ने साथीहरूको पनि जरूरत परेको हुन्छ । अनिमात्र विस्तारै शान्तिले ठाउँ लिन सक्नेछ । हरेक भने शान्तिको नाराले मात्र शान्ति आउने सम्भव छैन ।"

प्रमुख अतिथिबाट भिक्षु ज्ञानपूर्णक महास्थविर ज्यूमा धर्मोदय धर्म पुरस्कार प्रदान गरिएको सो समारोहमा कोषाध्यक्ष पद्मज्योति कंसाकारबाट प्रमुख अतिथिमा उपहार प्रदान गरिएको थियो । उपाध्यक्ष माननीय लक्ष्मीदास मानन्धरले धन्यवाद ज्ञापन गरिएको सो सभा सुश्री सरीता तुलाधरले संचालन गर्नुभएको थियो ।

दिउँसो लोकदर्शन बज्राचार्यले सभापतित्वमा गोष्ठी संचालन गरिएको थियो भने त्यसपछि भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको सभापतित्वमा समापन समारोह संचालन गरी सम्पूर्ण कार्यक्रम समापन गरिएको थियो ।

धर्मोदय सभाको नवौं राष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलनको उपलक्ष्यमा धर्मोदय स्मारिका पनि प्रकाशन गरिएको थियो ।

नगदेशमा एकै दिनमा दुई हरी बहादुरको देहावसान भएको

१. नगदेशमा बुद्ध धर्म चीर स्थायी गर्न लागी पर्नु भएका धार्मीक व्यक्तित्व हाल मध्यपुर थिमि नगर-४, बाल्सुकी टोल निवासी ७० वर्षीय हरी बहादुर बाडे हिजो वि.सं. २०६२ श्रावण २३ दिन बिहानीमै यस भौतिक अनित्य संसारबाट सदा सदाको निमित्त बिदा भै देहावसान हुनु भयो। मृतक हरी बहादुर बाडे लगायत वहाँको दाजुहरूको स्वामित्व भएको नगदेश स्थितको ०-९-१ जग्गा नगदेश बौद्ध समूहको नाममा दान-पत्र पास गरी दिनु भएको संस्मरण गरीन्छ।
२. सोही दिन सोही वडा नं ४, कुम्हा:लाछिटोल निवासी समाजसेवी ६४ वर्षीय 'हरी बहादुर' धजुको पनि देहावसान भयो। मृतक हरी बहादुर धजु नगदेश बौद्ध समूहको सदस्य हुनुहुन्थ्यो। वहाँले आफ्नो जीवनकालमा नगदेशमा विद्यालयको उन्नति खातिर संचालक समितिको सदस्य भै कार्य गर्नु भएको थियो भने अन्य सामाजिक कार्यमा समेत तल्लीन हुनुहुन्थ्यो। मृत्युपर्यन्त लगतै नेपाल आँखा बैंक, तिलगंगासित सम्पर्क गरी वहाँको परिवारजनको पूर्ण सहमतिमा दुईवटै 'आँखा दान-महादान' कार्य सम्पन्न गरीयो भने सो दान गरेको दुईवटै आँखा मध्ये एक सिन्धुली रानीबास निवासी ४७ वर्षीय माझी थरका व्यक्तिलाई अर्को आँखा नवलपरासी निवासी १६ वर्षीय भुजेल थरका युवकलाई आँखा प्रत्यारोपण गरेको बुझिएको छ। उक्त समूहले द्वय व्यक्तित्व प्रति गहिरो दुःख व्यक्त गरेको छ।

युवक बौद्ध मण्डलया ३५ कोगु दैँ मुज्या

२०६२ श्रावण २२ गते।

स्थान- युवक बौद्ध मण्डल लोकाकीर्ति महाविहार, यल।

युवक बौद्ध मण्डलया ३५ कोगु दैँ मुज्या हंगु समाचार दु। प्राप्त समाचार अनुसार संस्कृति, पर्यटन, नागरिक उड्डयन मन्त्री बुद्धिराज वज्राचार्यजु मू पाहाँ जुया: उलेज्या यानादीगु उगु दैँ मुज्याय सुरेन्द्र शाक्य व सुविन्द्र शाक्य प्रतिवेदन न्यंका दीगु ख:। पाहाँपिं मध्ये लोकवहादुर शाक्य अ:गु न्वचु बियादिलसा प्रा. आशाराम शाक्य, निरन शाक्यपिसं शुभकामना न्वचु बियादिल।

उगु मुज्यां १७ म्ह न्हू त्या:पिं, १९ कोगु ज्यासना पुच:या पदाधिकारीपिनिगु म्हसीका त्यज्या तेजमुनि

वज्राचार्य बियादिल। वय्क:पिं थुकथं ख: नायो सानुराजा शाक्य, न्वकु-सुरेन्द्र शाक्य, मू छ्याञ्जे-राजेश शाक्य, छ्याञ्जे-बुद्धरत्न व सानुभाई शाक्य, दांभरी-हेमरत्न शाक्य, ल्यू दांभरि-नविन वज्राचार्य। प्रचार छ्याञ्जे-हेरा रत्न शाक्य, ल्यू प्रचार छ्याञ्जे-ज्ञान मुनि शाक्य, ज्यासना पुच:या दुज:पिं सुचित्रमान शाक्य, चन्द्रमान शाक्य, भाइराजा शाक्य, सुगीन्द्र शाक्य, डा. प्रदीप वज्राचार्य, आशा रत्न शाक्य व सुरोज शाक्य। निवर्तमान नायो राजेश शाक्य पदेन कार्यसमिति नायोया क्वसं दुथ्याईगु उल्लेख जुयाच्वंगु दु। उगु मुज्यां निम्ह मिसापिं दुज:त श्रीमती शोभा शाक्य व मयजु अर्णितारा वज्राचार्यपिन्त ज्या:सना पुचले मनोनित यात।

युवा बौद्ध समूहया न्हूधा:

ये (सन्ध्या टाइम्स) / युवा बौद्ध समूहया च्याक्व:गु त:मुंज्यां त्रिरत्न मानन्धरया अध्यक्षताय फिंस्वम्ह दुज: दुगु न्हूगु कार्यकारिणी नीस्वंगु दु। निम्ह उपाध्यक्ष त्रिरत्न तुलाधर व राजा वज्राचार्य च्वनादीगु दुसा सचिव, सहसचिव व कोषाध्यक्ष पदय् छसिकथं मदन तुलाधर, रजनी ताम्राकार व तेजनारायण मानन्धर च्वनादीगु दु। अथे हे मेपिं दुजलय् युरिकाजी कंसाकार, जुजुभाई तुलाधर, राजा शाक्य, राजु शाक्य, धर्मशील शाक्य, निर्मला कंसाकार व अनिल स्थापित च्वनादीगु दु। ल्यज्या न्ह्य: युवा बौद्ध समूहया अध्यक्ष शान्तरत्न शाक्यया सभापतित्वय् जूगु मुंज्याय् सचिव मदन तुलाधरं प्रगति प्रतिवेदन व कोषाध्यक्ष तेजनारायण मानन्धरं आर्थिक प्रतिवेदन न्ह्यव्वयादीगु ख:। ज्याइवलय् सल्लाहकारपिं डा. केशवमान शाक्य व हर्षमुनि शाक्यं नुग:खँ प्वकादीगु ख:।

धर्म देशना

यल गुलाथ्व २,

विश्व मैत्री विहारय् पञ्चशील प्रार्थना व बुद्ध पूजां लिपा सम्पन्न जूगु बौद्ध सभाय् सुजाता गुरुमानं बुद्ध गुण लुमंका: प्राणीपिनिगु उपकार यायेमागु देशना याना विज्यात। वंगु संल्हूया धर्म देशना लुमंका छत्वा:चा खँ कनादीपिं सानुमैजा, वोधिरत्न, सुभद्रा व जुजु भाइ पिन्त सुजाता गुरुमानं सिरपानं लल्हागु ज्याइवलय् लक्ष्मी महर्जनं लसकुस यानादीगु ख:सा दिलशोभां सुभाय् देछाना दिल, उगु सभाय् सानुमैया व तिर्थकुमारी पिन्सं जलपानया व्यवस्था याना दीगु ख:।

१५ औं गुणानुस्मरण दिवस सम्पन्न

२०६२ भाद्र १९, आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू ।

आनन्दकुटी विहार गुठीका संस्थापक दिवंगत श्रद्धेय डा. भिक्षु अमृतानन्द महानायक महास्थविरको १५ औं पुण्य तिथीमा उहाँको १५ औं गुणानुस्मरण दिवस कार्यक्रम भव्य रूपमा सम्पन्न गरिएको समाचार छ ।

उक्त अवसरमा निम्न लिखित व्यक्तिहरूले बोल्नुभएको थियो । भिक्षु अश्वघोष महास्थविर, भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर, भिक्षु मैत्री महास्थविर, तीर्थ नारायण मानन्धर, ज्ञानकाजी शाक्य तथा श्रीलंकाको राजदूतले पनि बोल्नु भएको थियो । उक्त दिन भन्तेगुरुमाहरूलाई भोजन तथा दान दक्षिणा पनि प्रदान गर्नुभएको थियो ।

आनन्दकुटी विहारको गतिविधि

आनन्दकुटी विहार गुठीबाट हाल सञ्चालित वार्षिक कार्यक्रमहरू यसरी रहेको कुरा बुझिएको छ ।

१. आनन्दभूमी पत्रिका प्रकाशन (मासिक)
२. पुस्तक प्रकाशन (वार्षिक)
३. छात्रवृत्ति वितरण (वार्षिक)
४. औषधोपचार अनुदान (वार्षिक)
५. स्वास्थ्य शिविर (वार्षिक)
६. पूर्णिमा बुद्धपूजा (दायक सभाबाट)
७. परियत्ति कक्षा सञ्चालन (विहारबाट)
८. हरेक शनीवार ध्यान एवं धर्मदेशना (विहार र दायक सभाबाट)
९. मर्मत तथा निर्माण (वार्षिक)
१०. अमृत जयन्ति (वार्षिक)

जगतो हिताय पुस्तक विमोचन तथा दश जना सम्पादकहरूलाई सम्मान

२०६२ भाद्र १४ गते ।

स्थान- अशोक पार्टी पालेस, ललितपुर

बौद्ध विद्वान लोकवहादुर शाक्यबाट लिखित विभिन्न पत्रिकाहरूमा छापिएका लेखहरू संकलन गरी प्रकाशित "जगतो हिताय" पुस्तक भिक्षु धीर समुद्योबाट विमोचन गरिएको छ । उक्त कार्यक्रममा लेखक शाक्यका लेखहरू छापिएका विभिन्न पत्रिकाका दशजना सम्पादकहरूलाई सम्मान पनि गरिएको थियो । संस्कृतिविद्

सत्यमोहन जोशीको सभापतित्वमा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा विभिन्न पत्रिकाका सम्पादकहरू आनन्दभूमीका भिक्षु धर्ममूर्ति, धर्मकीर्तिका भिक्षुणी वीर्यवती, धर्मोदयका सुवर्ण शाक्य, न्हसलाका लाभरत्न तुलाधर, हिमपातका लीला गुरुङ्ग, थौकन्हयका रुक्मिणी श्रेष्ठ, विश्वभूमीका सुशीलवीर सिंह कंसाकार, न्हूगु विश्वभूमीका अशोक श्रेष्ठ, सन्ध्या टाइम्सका सुरेश मानन्धर लगायत यै नेवाः पोष्टका सुजीव वज्राचार्य आदिलाई सम्मान गरिएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा विमोचित पुस्तकका सम्पादक लाभरत्न तुलाधर लगायत सम्मानित हुनुभएका अन्य सम्पादकहरूबाट पनि आआफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएका थिए । यसरी नै प्रमुख अतिथी भिक्षु धीर समुद्यो वखतवहादुर चित्रकार र सत्यमोहन जोशीबाट पनि आ-आफ्ना मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएका थिए ।

पद्मकीर्ति विहारमा एकमहिने धर्मदेशना सम्पन्न

पद्म कीर्ति विहार कमलपोखरीमा गुंला पर्वको उपलक्ष्यमा मिति २०६२ श्रावण २२ गते शनीवार देखि भाद्र १९ गते आइतवार सम्म एकमहिना बुद्ध शिक्षामा आधारित प्रवचन कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । साँझ ४ बजे देखि ५ बजेसम्म ध्यान भावना र ५ बजे देखि ६ बजे सम्म प्रवचन गरी सम्पन्न गरिने उक्त कार्यक्रममा हरेक दिन विभिन्न उपासक उपासिकाहरूबाट फालै पालो कार्यक्रममा उपस्थित उपासक उपासिकाहरूलाई जलपानको व्यवस्था मिलाई पूण्य सञ्चय गरेका थिए ।

भिक्षु ज्ञानपूर्णिकलाई धर्मोदय पुरस्कार

२०६२ भाद्र २३ गते ।

स्थान- कीर्तिपुर ।

धर्मोदय सभाबाट हरेकवर्ष दिदै आइरहेको "धर्मोदय धर्म पुरस्कार" यसपाली भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरलाई प्रदान गरिएको छ । बुद्ध धर्म उत्थानका लागि विभिन्न पत्रपत्रिकाको सम्पादन र अनुवाद गर्नुभई योगदान पुऱ्याउनु हुने व्यक्तित्वहरूलाई दिदै आइरहेको उक्त पुरस्कार धर्मोदय सभाका आजीवन सदस्य साहु पूर्ण सिद्धि गुभाजुले स्थापना गर्नु भएको कुरा बुझिन आएको छ ।